

บทที่ 4

กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา

บทนี้นำเสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมก่ออาชญากรรม เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์แบบจำลองอุปทานการเกิดอาชญากรรม นอกจากนี้ได้เสนอหลักการในการวิเคราะห์ความน่าจะเป็นในการถูกจับและลงโทษผู้กระทำผิดกับประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย (the effectiveness of law enforcement) ในส่วนท้ายเป็นวิธีการประเมินผลกระทบทางสังคมหรือความเสียหายจากอาชญากรรมซ้ำขึ้นกระทำซ้ำเรา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก มีเนื้อหาดังนี้

กรอบแนวคิดการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเหมาะสมของบุคคล ระหว่างกิจกรรมที่ถูกกฎหมายกับผิดกฎหมาย¹

หากสมมติให้บุคคลสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในตลาดได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรม i คือ กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย และกิจกรรม l คือ กิจกรรมถูกกฎหมาย แล้วบุคคลจะต้องตัดสินใจเลือกในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเหมาะสมที่สุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง เมื่อกำหนดให้ไม่มีต้นทุนแรกเริ่มในการเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ และไม่มีต้นทุนในการเคลื่อนย้ายระหว่างกิจกรรมทั้งสองนี้ และให้ผลได้จากการประกอบกิจกรรมทั้งสองเป็น monotonically increasing functions

กิจกรรม l เป็นกิจกรรมที่ปลอดภัย ถูกกฎหมาย และให้ผลตอบแทนเท่ากับ $W_l(t_i)$ โดยที่ t คือ เวลา ส่วนกิจกรรม i เป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย มีความเสี่ยง ผลตอบแทนจากการประกอบกิจกรรมมีได้เป็น 2 แบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่างๆ (states of the world) ที่ต่างกัน คือ หากให้ a คือ สถานการณ์ที่ถูกจับได้และถูกลงโทษในตอนท้ายของช่วงเวลา ด้วยความน่าจะเป็นเท่ากับ p_i และให้ b คือ สถานการณ์ที่ก่ออาชญากรรมแล้วสามารถหลบหนีไปได้ ด้วยความน่าจะเป็นเท่ากับ $1 - p_i$ ถ้าประสบความสำเร็จโดยสามารถหลบหนีได้ผู้กระทำผิดจะได้รับผลตอบแทนจากกิจกรรมที่ผิดกฎหมายเท่ากับ $W_i(t_i)$ แต่หากถูกจับได้และถูกลงโทษ ผลตอบแทน

¹ Ehrlich. I. (1973). "Participation in illegitimate activities: A theoretical and empirical investigation." *Journal of Political Economy*. 81 (May/June 1973). 521-565.

ของเขาจะลดลงไปเท่ากับ $F_i(t_i)$ ซึ่งได้แก่ อัตราโทษที่บุคคลได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายนั่นเอง

สมมติให้ ความน่าจะเป็นที่ถูกจับและถูกลงโทษ ขึ้นอยู่กับจำนวนเวลาที่ใช้ไปในการเข้าร่วมกิจกรรม i และ l และบุคคลจะเลือกปฏิบัติตนตามที่เขาจะได้รับอรรถประโยชน์ที่คาดหวังสูงสุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่างๆ (states of the world: s) มีรูปแบบดังนี้

$$U_s = U(X_s, t_c) \quad (4.1)$$

โดยที่	X_s	คือ stock of a composite market good (รวมผลตอบแทนต่างๆ ทั้งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่เป็นตัวเงินจากการประกอบกิจกรรมที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย) ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น (s)
	t_c	คือ จำนวนเวลาที่ใช้ไปในการบริโภคหรือเวลาที่ใช้ไปในกิจกรรมที่นอกเหนือตลาดนี้
	U	คือ indirect utility function ที่เปลี่ยนแปลงไปตามค่า X_s และ t_c

เมื่อสมมติให้ X (composite good) คือ ผลตอบแทนทั้งหมดที่ได้จากการประกอบกิจกรรม i และ l ณ ช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยในที่นี้เรากำหนดให้มี 2 สถานการณ์เท่านั้นคือ b และ a ดังนั้น

$$X_b = W' + W_i(t_i) + W_l(t_l) \quad (4.2)$$

ด้วยความน่าจะเป็นเท่ากับ $1 - p_i$ หรือ

$$X_a = W' + W_i(t_i) - F_i(t_i) + W_l(t_l) \quad (4.3)$$

ด้วยความน่าจะเป็นเท่ากับ p_i

โดยที่ W' คือ มูลค่าตลาดของสินทรัพย์รวมถึงโอกาสในการกู้ยืมในอนาคต
 $F_i(t_i)$ คือ การลงทุนที่บุคคลได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย

สร้างฟังก์ชันอรรถประโยชน์ ดังนี้

$$EU(X_s, t_c) = \sum_{s=a}^n \pi_s U(X_s, t_c) \quad (4.4)$$

โดยที่ $EU(X_s, t_c)$ คือ ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ที่คาดหวัง
 π_s คือ ความน่าจะเป็นในการเกิดขึ้นของสถานการณ์ต่างๆ (s)

ในกรณีนี้กำหนดให้มีเพียงสองสถานการณ์ คือ b และ a จะได้

$$EU(X_s, t_c) = (1 - p_i)U(X_b, t_c) + p_i U(X_a, t_c) \quad (4.4a)$$

ปัญหาคือต้องการ maximize สมการ (4.4a) โดยขึ้นอยู่กับตัวแปรทางเลือกคือ t_i , t_l และ t_c ภายใต้ข้อจำกัดของมูลค่าทรัพย์สิน (wealth constraints) หรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรม i และ l ตามสมการ (4.2) และ (4.3) และภายใต้ข้อจำกัดของเวลา

$$\text{กำหนดให้} \quad t_0 = t_i + t_l + t_c \quad (4.5)$$

โดยที่ t_i คือ จำนวนเวลาที่ใช้ไปในการประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย
 t_l คือ จำนวนเวลาที่ใช้ไปในการประกอบกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย
 t_c คือ จำนวนเวลาที่ใช้ไปในการบริโภคหรือเวลาที่ใช้ไปในการกิจกรรมที่นอกเหนือตลาดนี้
 t_i , t_l และ t_c มีค่าเป็นบวก

$$t_i \geq 0; \quad t_l \geq 0; \quad t_c \geq 0 \quad (4.6)$$

แทนที่สมการ (4.2) และ (4.3) ในสมการ (4.4_a) แล้วใช้วิธีการ Kuhn-Tucker first-order optimality conditions ได้ผลลัพธ์ดังนี้

$$\begin{aligned}\frac{\partial EU}{\partial t} - \lambda &\leq 0, \\ \left(\frac{\partial EU}{\partial t} - \lambda \right) t &= 0, \\ t &\geq 0,\end{aligned}\tag{4.7}$$

โดยที่ t แทนด้วย t_i , t_l และ t_c
 λ คือ ค่า marginal utility ของเวลาที่ใช้ไปในการบริโภค

เมื่อเรากำหนดจำนวน t_c เวลาที่ถูกจัดสรรไปเพื่อการบริโภคแล้ว การจัดสรรเวลาที่เหมาะสมระหว่างการประกอบกิจกรรม i และ l ต้องเข้าเงื่อนไข First-order condition ดังนี้

$$-\frac{w_i - w_l}{w_i - f_i - w_l} = \frac{pU'(X_a)}{(1-p)U'(X_b)}\tag{4.8}$$

โดยที่ $w_i = (dW_i / dt_i)$, $f_i = (dF_i / dt_i)$ และ $w_l = (dW_l / dt_l)$

ด้านซ้ายของสมการที่ (4.8) คือ ค่าความชันของ Opportunity boundary หรือเส้นการเปลี่ยนแปลงการผลิตของ composite good X ระหว่างสถานการณ์ 2 อย่าง คือ b และ a และจากเงื่อนไขที่ (4.6) สามารถกำหนดให้เส้นดังกล่าวอยู่ระหว่างจุด A และ B ในภาพที่ 4.1

ด้านขวามือของสมการที่ (4.8) คือ ค่าความชันของเส้นความพึงพอใจที่เท่ากัน (Indifference curve) (กำหนดตามเงื่อนไข $dU^* = 0$) และจุดดุลยภาพในการเข้าร่วมทั้งกิจกรรม i และ l ก็คือจุดเดียวกัน

เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไข สมการที่ (4.8) หากค่า Potential marginal penalty (f_i) สูงกว่าค่า differential marginal return จากการประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ($w_i - w_l$) อีกนัยหนึ่งแสดงว่าค่า marginal opportunities ในการประกอบกิจกรรม i จะมีอิทธิพลเหนือการเข้าร่วม

ในกิจกรรม I เสมอ² เมื่อกำหนดให้ระยะเวลาการจำคุกเป็นโทษเดียวกันสำหรับการกระทำผิดหลายกรรมที่กระทำโดยผู้กระทำผิดคนเดียว จะสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้กระทำผิดพิจารณาในการประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย

สมการที่ (4.8) จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไข necessary และ sufficient for a strict global maximum ในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง i และ I เส้นความพึงพอใจที่เท่ากัน (Indifference curve) มีคุณสมบัติเป็น strictly convex จากจุดเริ่มต้น และ opportunity boundary เป็นเส้นตรง หรือ strictly concave (สอดคล้องกับเรื่อง diminishing marginal wages and constant หรือ increasing marginal penalties)³ จากภาพที่ 4.1 และสมการที่ (4.7) สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์เรื่องทางเลือกที่จะทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย (illegitimate activities) และที่ถูกกฎหมาย (legitimate activities) พิจารณาดังนี้

เงื่อนไขที่จำเป็นในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงทัศนคติเรื่องความเสี่ยง คือ หากค่าความชันสมบูรณของเส้น opportunity boundary มีมากกว่าความชันสมบูรณของเส้นความพึงพอใจที่เท่ากัน (indifference curve) ณ จุดนั้นเป็นจุดที่มีการใช้เวลาทั้งหมดไปในการเข้าร่วมประกอบกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย (จุด B บน certainty line) ในภาพที่ 4.1 หรือ ณ จุดที่ $-(w_i - w_l)/(w_i - f_i - w_l) > p_i/(1 - p_i)$ บุคคลก็จะเลือกทำกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย (I) แต่ในทางตรงกันข้ามหากผลได้ที่คาดหวังจากการทำผิดกฎหมายมีมากกว่าการทำถูกกฎหมายแล้ว บุคคลจะเลือกทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ณ จุด A ผลได้จากการกระทำผิดแล้วหนีพ้นจากการจับกุม X_b มากกว่าผลได้จากการกระทำผิดแล้วถูกจับกุม X_a

หากเส้น opportunity boundary เป็น concave จากจุดเริ่มต้น (หรือความน่าจะเป็นในการถูกจับและถูกลงโทษเป็นฟังก์ชันบวกกับเวลา t_i) และสมมติให้โอกาสที่เอื้ออำนวยให้แก่ผู้กระทำผิดเป็นอิสระตามทัศนคติในเรื่องความเสี่ยงของพวกเขาเอง

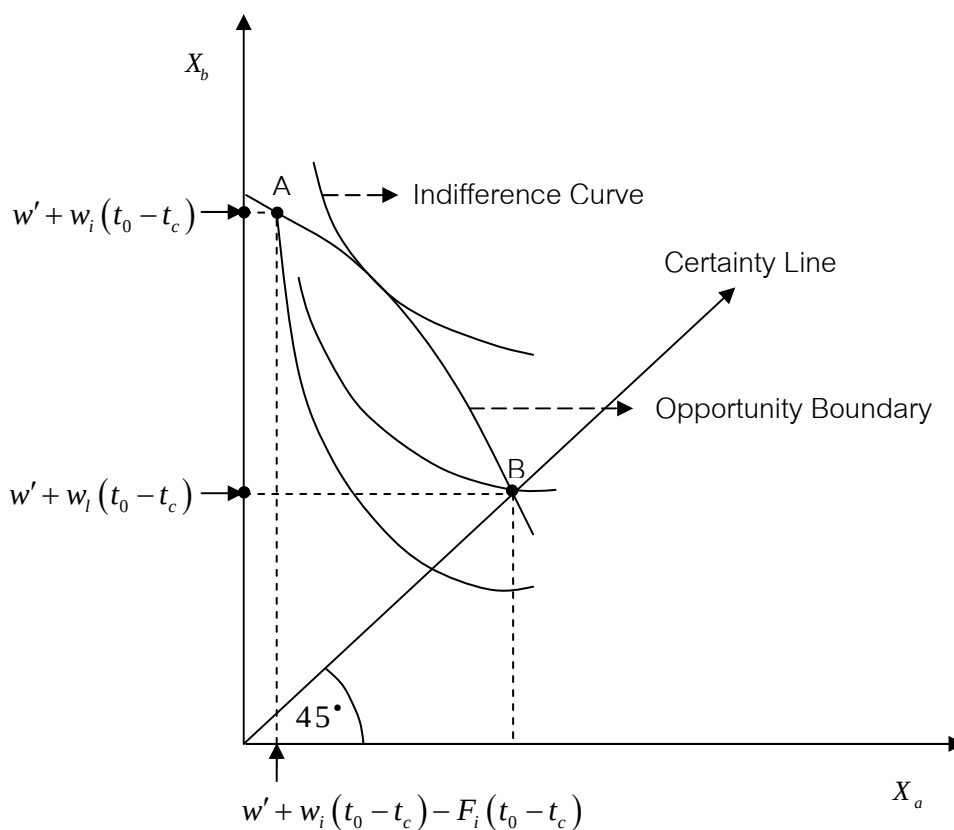
² ดู Bentham 1931, น.325

³ Second-order condition สำหรับ (strict) local maximum ในกรณีนี้คือ

$$\begin{aligned} \Delta = & (1-p)U''(X_b)(w_i - w_l)^2 + pU''(X_a)(w_i - f_i - w_l)^2 \\ & + (1-p)U'(X_b)\left(\frac{dw_i}{dt_i} + \frac{dw_l}{dt_l}\right) + pU'(X_a) \\ & \left(\frac{dw_i}{dt_i} - \frac{df_i}{dt_i} + \frac{dw_l}{dt_l}\right) < 0 \end{aligned} \quad (4.8a)$$

ภาพที่ 4.1

การวิเคราะห์ทางเลือกของบุคคลระหว่างกิจกรรมที่ถูกต้องกฎหมายและผิดกฎหมาย

ที่มา: Ehrlich (1973)

เราสามารถวิเคราะห์ได้ว่า บุคคลที่เป็นกลางต่อความเสี่ยง (risk neutral) จะใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมากกว่าบุคคลที่กลัวความเสี่ยง (risk averse) และสำหรับบุคคลที่รักความเสี่ยง (risk preferred) ก็จะใช้เวลาไปในการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมากกว่าบุคคลทั้งสองแบบข้างต้น⁴

⁴ จากสมการที่ (4.8) ณ จุดดุลยภาพ $-(1-p_i)(w_i - w_l)/p_i(w_i - f_i - w_l) \geq 1$; นั่นคือ $E(w_i) = (1-p_i)w_i + p_i(w_i - f_i) \geq w_l$ เท่ากับ $U'' \leq 0$

เมื่อเส้น opportunity boundary มีคุณสมบัติเป็น concave จากจุดเริ่มต้น ตำแหน่งดุลยภาพของบุคคลที่รักความเสี่ยงจะอยู่ทางซ้ายของบุคคลที่เป็นกลางต่อความเสี่ยง และจะอยู่ทางซ้ายห่างจากบุคคลที่กลัวความเสี่ยงมากออกไปอีก (ใกล้แกน X_b)

นอกจากนี้แล้วถ้าเส้น opportunity boundary เป็นเส้นตรง และ p_i เป็นค่าคงที่ ผู้กระทำผิดที่รักความเสี่ยงจะเลือกทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมากเป็นพิเศษ ในทางตรงกันข้าม ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลที่กลัวความเสี่ยงก็มักจะเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ปลอดภัยกว่าคือ กิจกรรมที่ถูกกฎหมายมากกว่าจะทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายเพื่อป้องกันตัวเองจากความเสี่ยงในการดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมาย ดังนั้นในการหาจุดดุลยภาพสำหรับการเลือกกระทำกิจกรรมที่ผิดและที่ถูกกฎหมายนั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติของแต่ละบุคคลว่าเป็นคนที่กลัวความเสี่ยง เป็นกลางต่อความเสี่ยงหรือเป็นบุคคลที่รักความเสี่ยงหรือไม่นั่นเอง

ในแบบจำลองข้างต้นของเรากำหนดให้มีเหตุการณ์เพียงสองเหตุการณ์คือ a สถานการณ์ที่ถูกจับได้และถูกลงโทษ ด้วยความน่าจะเป็นเท่ากับ p_i และ b สถานการณ์ที่ก่ออาชญากรรมแล้วสามารถหลบหนีไปได้ ด้วยความน่าจะเป็นเท่ากับ $1 - p_i$ แต่หากประยุกต์ใช้โดยทั่วไปแล้ว สถานการณ์ต่างๆ มีอยู่เป็น n เหตุการณ์ ดังนั้นในการหาจุดดุลยภาพของการทำกิจกรรมที่ถูกและผิดกฎหมาย พิจารณาได้ว่าหากผลได้จากการทำกิจกรรม i และ l ขึ้นอยู่กับการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในเข้าร่วมกิจกรรม i และภาวะของการจ้างงานและการว่างงาน ในการเข้าร่วมกิจกรรม l ในทุกช่วงเวลา ภายใต้การกระจายตัวของความน่าจะเป็นแบบ Binomial เงื่อนไขที่สำคัญในการหาคำตอบระหว่างการใช้เวลาในกิจกรรม i และ l คือการ maximize สมการในรูปแบบทั่วไป ดังนี้

$$\begin{aligned} (1-p_i)(1-u_l)U'_a(w_i - w_l) + (1-p_i)u_lU'_b(w_i \\ + p_i(1-u_l)U'_c(w_i - f_i - w_l) + p_iu_lU'_d(w_i - f_i) = 0 \end{aligned} \quad (4.9)$$

โดยที่ u_l คือ ความน่าจะเป็นของการว่างงานในการเข้าร่วมกิจกรรม l

a, b, c และ d คือ State of the world

นอกจากนี้แบบจำลองยังสามารถประยุกต์ใช้ในการอธิบายได้ว่า ทำไมผู้กระทำผิดแม้จะถูกจับและลงโทษแล้วยังกลับมาก่ออาชญากรรมอีก หากผู้กระทำผิดมีโอกาสและความพึงพอใจในการก่ออาชญากรรม อาจดีที่สุดหากเลือกที่จะกระทำผิดในทุกๆ ช่วงเวลาที่มี และหากความพึงพอใจในการก่ออาชญากรรมไม่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้กระทำผิดมักจะกลับไปทำผิดกฎหมายอีก หากเขายังคงมีโอกาสที่เลือกอำนาจอยู่

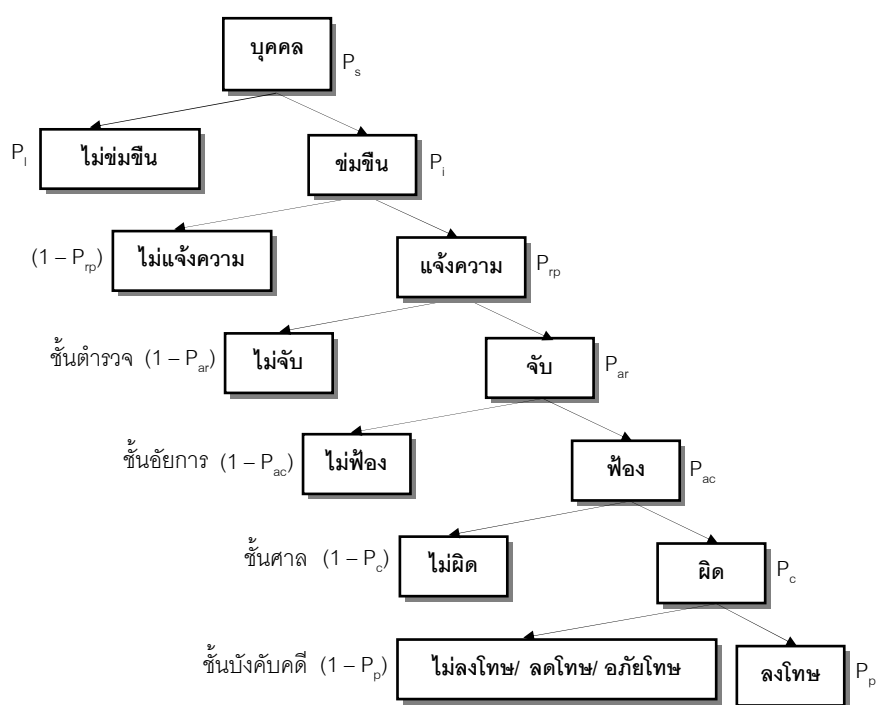
การปรับแบบจำลองทางทฤษฎีให้เข้ากับข้อเท็จจริงกรณีการข่มขืนกระทำชำเรา

แบบจำลองในสมการที่ 4.9 เป็นแบบจำลองที่มีลักษณะเป็นการทั่วไป แต่ในข้อเท็จจริงกรณีการข่มขืนกระทำชำเรา เริ่มตั้งแต่การที่บุคคลตัดสินใจเลือกกระทำผิดไปจนสุดปลายทางการลงโทษต้องผ่านขั้นตอนหลายชั้น พิจารณาตามภาพที่ 4.2 จากข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้จำเป็นต้องปรับแบบจำลองทางทฤษฎีให้มีความสอดคล้องกับข้อเท็จจริง โดยประเด็นหลักในการพิจารณาเพื่อปรับรูปแบบของแบบจำลอง มีดังนี้

- (1.) ผลกระทบจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขั้นตอนดำเนินการต่างๆ ตามกระบวนการยุติธรรมต่อโอกาสที่ผู้กระทำผิดถูกลงโทษ
- (2.) จำนวนสมการที่จะประมาณการ
- (3.) ปัญหาเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นจากการประมาณการแบบจำลอง

ภาพที่ 4.2

พฤติกรรมการก่ออาชญากรรมข่มขืนภายใต้กระบวนการยุติธรรมไทย

ที่มา: ผู้ศึกษา

จากภาพที่ 4.2 จะเห็นได้ว่าเมื่อบุคคลเลือกก่ออาชญากรรมซ้ำขึ้นขึ้น ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อเป็นผู้เลือกที่จะตัดสินใจดำเนินคดีด้วยหรือไม่ หากตัดสินใจดำเนินคดี ก็ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีหน่วยงานหลักในกระบวนการนี้ ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล และหน่วยงานบังคับคดี⁵ การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของผู้เสียหาย จำต้องเผชิญกับโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นของเหตุการณ์ต่างๆ หลายขั้นตอน ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

ความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นของเหตุการณ์ทั้งหมด (state of the world) P_s ; ($P_s = 1$) เกิดการซ้ำขึ้นขึ้นด้วยความน่าจะเป็น P_i เมื่อเกิดการซ้ำขึ้นแล้ว เหยื่อผู้เสียหายจะเข้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยความน่าจะเป็น P_{rp} หรือไม่แจ้งด้วยความน่าจะเป็น $(1 - P_{rp})$ หากเลือกแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่จะส่งสำนวนพร้อมความเห็นว่าจะฟ้องหรือไม่ไปยังอัยการ และอัยการจะใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้อง ด้วยความน่าจะเป็น P_{ac} หรือสั่งไม่ฟ้องด้วยความน่าจะเป็น $(1 - P_{ac})$ หากอัยการสั่งฟ้อง เป็นหน้าที่ศาลในการตัดสินพิจารณาคดี ศาลจะพิจารณาว่าผิดจริงด้วยความน่าจะเป็น P_c หรือไม่ผิดด้วยความน่าจะเป็น $(1 - P_c)$ และมีการลงโทษเต็มอัตรา ด้วยความน่าจะเป็น P_p หรือไม่ลงโทษ ลดโทษ อภัยโทษในชั้นบังคับคดี ด้วยความน่าจะเป็น $(1 - P_p)$

โดยสรุปแล้วเหตุการณ์ตั้งแต่บุคคลเลือกกระทำผิดซ้ำขึ้น จนสุดปลายทางการลงโทษ ต้องผ่านเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยความน่าจะเป็นทั้งหมดรวมกัน กล่าวคือ ความน่าจะเป็นในการลงโทษจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ก่อนหน้านั้นขึ้นมาก่อนแล้ว ดังนั้น $P_p = P_i + P_{rp} + P_{ar} + P_{ac} + P_c$ ความน่าจะเป็นทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่น วิธีการพิจารณาดังกล่าวจะนำไปสู่การสร้างแบบจำลองในการศึกษาพฤติกรรมการซ้ำขึ้นกระทำซ้ำเราโดยเฉพาะ และสามารถนำไปใช้ในการพิจารณาวิธีการทางเศรษฐมิติได้อย่างเหมาะสม

1. ผลกระทบจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขั้นตอนดำเนินการต่างๆ ตามกระบวนการยุติธรรมต่อโอกาสที่ผู้กระทำผิดถูกลงโทษ

โอกาสหรือความน่าจะเป็นที่ผู้กระทำผิดถูกลงโทษ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ล่วงหน้าก่อน ได้แก่ การแจ้งความ การจับกุม การฟ้องคดี ดังนั้นหากผู้กระทำผิดหลุดพ้นจากขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไป ก็จะไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ ดังนั้นปลายทางการลงโทษผู้กระทำผิดความผิดจะมีความลดหลั่นกันลงมา ยกตัวอย่างเช่น สมมติให้มีการซ้ำขึ้นเกิดขึ้นจำนวน 100 ราย จะเกิดเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

⁵ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ดูรายละเอียดได้ในบทที่ 3

เหตุการณ์ที่ 1 ผู้ถูกข่มขืนไม่แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ จำนวน 50 ราย ไม่ได้เข้าแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้อาจเกิดจากสาเหตุที่ผู้ถูกกระทำเกิดความอับอาย กลัวเสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียง จึงไม่เข้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่

เหตุการณ์ที่ 2 ผู้ถูกข่มขืนเข้าแจ้งความ จำนวน 50 ราย ต่อจากนั้นเป็นหน้าที่ตำรวจในการจับกุมผู้กระทำผิด โดยตำรวจจับกุมได้ จำนวน 30 ราย เพราะฉะนั้นจะมีผู้กระทำผิดที่รอดพ้นจากการจับกุมไปได้ จำนวน 20 ราย ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่ไม่รู้ตัวผู้กระทำผิดและไม่สามารถจับกุมได้ หรือผู้กระทำผิดมีการทุจริตกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้การดำเนินคดีจบสิ้นลง หรืออาจจะมีการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อยอมความกับผู้เสียหาย เป็นต้น

เหตุการณ์ที่ 3 ผู้กระทำผิดถูกฟ้องดำเนินคดี จำนวน 10 ราย และถูกตัดสินว่ามีความผิดและลงโทษ จำนวน 5 ราย เพราะฉะนั้นจะมีผู้กระทำผิดที่ถูกฟ้องแต่รอดพ้นจากการลงโทษไปได้ จำนวน 5 ราย ซึ่งการรอดพ้นจากกระบวนการนี้อาจมีสาเหตุมาจาก หลักฐานพยานในการประกอบการพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดมีไม่เพียงพอ หรืออาจเกิดจากสาเหตุที่ผู้กระทำผิดทำการทุจริตเพื่อให้คดีจบลง หรืออาจมีการเจรจาไกล่เกลี่ยยอมความกับผู้เสียหาย นั่นเอง

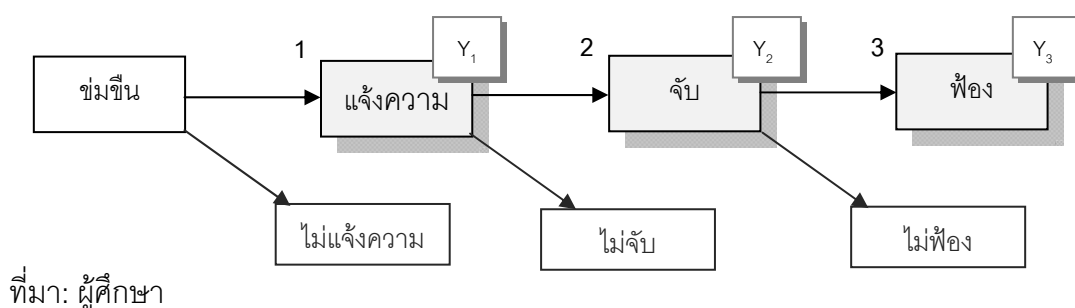
ด้วยเหตุต่างๆ ที่ได้ยกมาเป็นตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้กระทำผิดสามารถหลุดพ้นจากขั้นตอนต่างๆ ตามกฎหมาย เป็นเหตุให้ความน่าจะเป็นท้ายสุดในการลงโทษผู้กระทำผิดลดลงตามลำดับ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญในการพิจารณาประสิทธิภาพของการควบคุมบังคับใช้กฎหมายต่อการป้องกันการเกิดอาชญากรรมข่มขืน เพราะฉะนั้น ผู้ศึกษาจึงทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงซึ่งส่งผลต่อโอกาสที่จะนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ โดยจะศึกษาจากการเปรียบเทียบสถิติเกี่ยวกับการข่มขืน ตั้งแต่ที่มีการแจ้งความ จำนวนการข่มขืนที่มีการจับกุม จำนวนการข่มขืนที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ไปจนถึงจำนวนการข่มขืนที่มีการลงโทษในชั้นศาลฎีกา รวมทั้งการอธิบายจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นผ่านวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเหยื่อผู้ถูกข่มขืนและจากผู้ต้องขังข้อหาข่มขืนกระทำชำเรา

2. จำนวนสมการที่จะทำการประมาณการ

จากภาพที่ 4.2 แบบจำลองในอุดมคติ คือ แบบจำลองอุปทานการเกิดอาชญากรรมข่มขืนที่มีการลงโทษ เพราะเป็นแบบจำลองที่สามารถอธิบายพฤติกรรมของการเกิดอาชญากรรมข่มขืนกระทำชำเราได้ครอบคลุมทั้งหมด ตั้งแต่ต้นทางการกระทำผิดจนถึงปลายทางการลงโทษ เพราะจากข้อเท็จจริงที่ได้แสดงข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าเหตุการณ์สุดท้ายคือ การลงโทษนั้นได้รวมไว้ซึ่งเหตุการณ์ทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ การวิเคราะห์เพียงจำนวนการข่มขืนที่มีการลงโทษเท่านั้นก็

เพียงพอต่อการอธิบายพฤติกรรมการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของบุคคลได้ แต่ด้วยข้อจำกัดของข้อมูลสถิติการช้มีทั้งการลงโทษ เนื่องจากหน่วยงานศาลไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนนี้ไว้ ดังนั้น ทางเลือกที่ดีที่สุดภายใต้ข้อจำกัดทางสถิติดังกล่าว คือ การสร้างแบบจำลองโดยลดทอนขั้นตอนลงเหลือ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การแจ้งความ การจับกุมผู้กระทำผิด และการฟ้องคดีต่อศาลเท่านั้น รวมทั้งหมดเป็น 3 สมการด้วยกัน พิจารณาตามภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3
จำนวนสมการที่ใช้ในการศึกษา

ดังนั้นแบบจำลองอุปทานการเกิดอาชญากรรมในครั้งนี้ ได้แก่ สมการอุปทานการเกิดอาชญากรรมช้มีที่มีการแจ้งความ (Y_1) อุปทานการเกิดอาชญากรรมช้มีที่มีการจับกุม (Y_2) และอุปทานการเกิดอาชญากรรมช้มีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล (Y_3)

อย่างไรก็ตาม สมการทั้งสามนี้มีข้อจำกัด เพราะยังไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมการตัดสินใจช้มีได้อย่างสมบูรณ์ เพราะมิได้พิจารณาถึงสัดส่วนของจำนวนคดีที่ถูกตัดสินว่ามีการกระทำผิดและถูกลงโทษ

3. ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการประมาณการ

เนื่องจากข้อเท็จจริงจากสภาพการณ์ของการช้มี สถิติต่างๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน การช้มีที่มีการฟ้องคดี จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ และมีการจับกุมผู้กระทำผิด ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจในการประมาณค่าแบบจำลองได้ โดยอาจเกิดปัญหา contemporaneous correlation ซึ่งตัวแปรก่อวน (disturbance term) ในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กันข้ามสมการ จึงต้องหาวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งวิธีการที่สามารถแก้ปัญหานั้น ได้แก่ 1. วิธีการ Seemingly Unrelated

Regression (SUR) 2. วิธีการ Generalized least squares (GLS) และ 3. วิธีการ Feasible GLS แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกใช้วิธีการ Seemingly Unrelated Regression (SUR) มาใช้ในการศึกษา

4. การวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของบุคคลผู้ถูกข่มขืนและผู้กระทำผิด ในลำดับการตัดสินใจตามขั้นตอนของกฎหมาย

การสร้างแบบจำลองในการอธิบายพฤติกรรมการข่มขืนนั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงต้นทุนผลได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพราะฉะนั้นจึงจำลองเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นเพื่อวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของบุคคลผู้เป็นเหยื่ออาชญากรรมและผู้กระทำความผิด ดังนี้

หากสมมติให้บุคคลมี 3 ฝ่าย คือ ผู้กระทำผิด ผู้เป็นเหยื่อการกระทำผิด และรัฐในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมาย ดำเนินกระบวนการยุติธรรมเพื่อลงโทษผู้กระทำผิด บุคคลสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในตลาดได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรม i คือ กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย และกิจกรรม l คือ กิจกรรมถูกกฎหมาย แล้วบุคคลจะต้องตัดสินใจเลือกในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเหมาะสมที่สุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง เมื่อกำหนดให้ไม่มีต้นทุนแรกเริ่มในการเข้าร่วมกิจกรรมใดและไม่มีต้นทุนในการเคลื่อนย้ายการประกอบกิจกรรมระหว่าง 2 กิจกรรมนี้ และให้ผลได้จากการประกอบกิจกรรมทั้งสองเป็น monotonically increasing functions

กิจกรรม l เป็นกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย โดยที่ t_l คือ เวลาที่ใช้ในกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย t_c คือ เวลาที่ใช้ไปในการบริโภค ส่วนกิจกรรม i เป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย มีความเสี่ยงและ t_i คือ เวลาที่ใช้ในกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย กำหนดให้ อรรถประโยชน์ที่คาดหวังจากการประกอบกิจกรรมที่ถูกกฎหมายเท่ากับ EU_l อรรถประโยชน์ที่คาดหวังจากการประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายเท่ากับ EU_i และอรรถประโยชน์ที่คาดหวังของบุคคลในการประกอบกิจกรรมต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์เท่ากับ EU

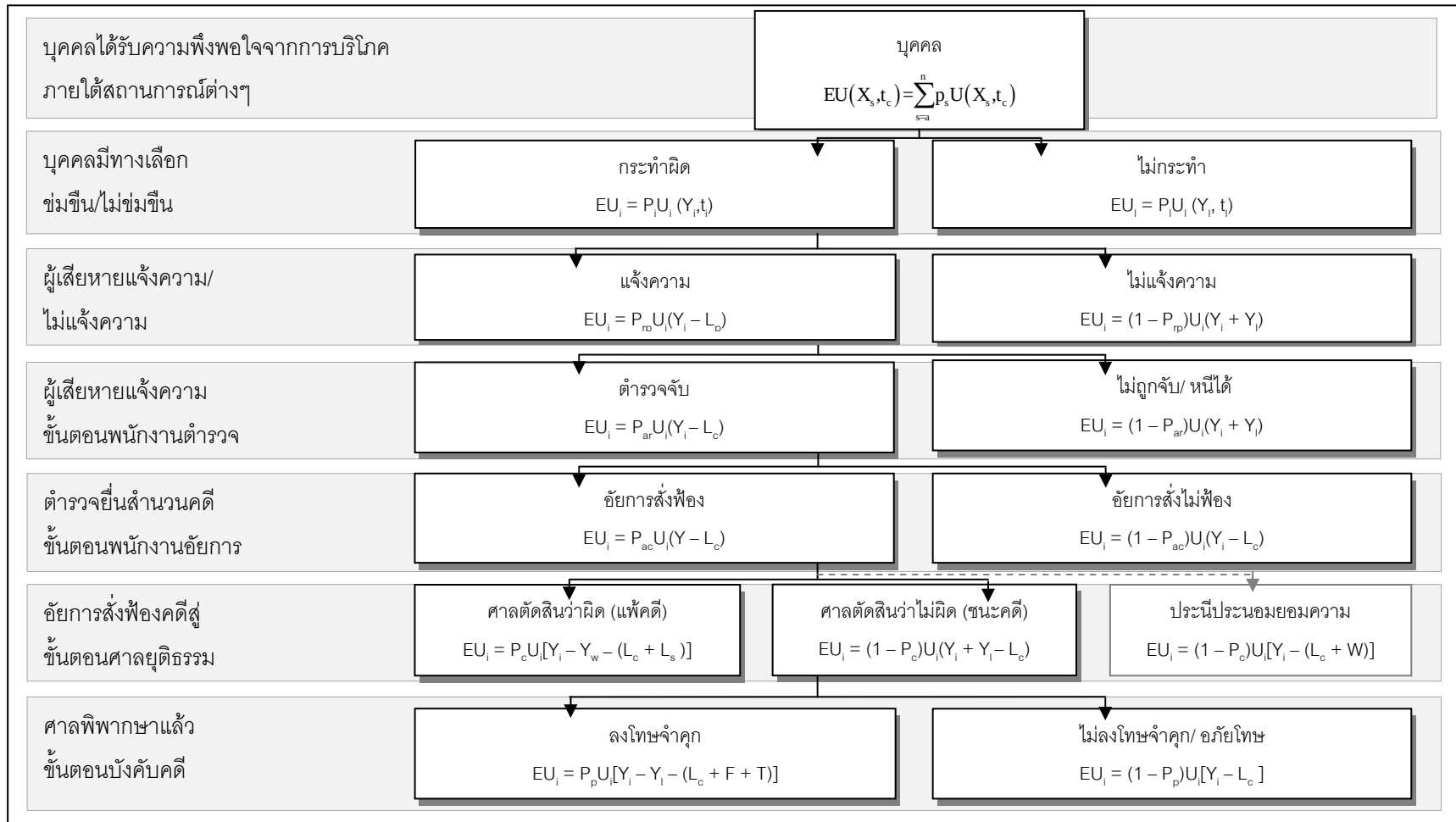
สมมติให้ ความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นของสถานการณ์ต่างๆ ขึ้นอยู่กับจำนวนเวลาที่ใช้ไปในการเข้าร่วมกิจกรรม i และ l และการตัดสินใจเลือกทางเลือกของแต่ละฝ่าย และบุคคลจะเลือกปฏิบัติตนตามที่เขาจะได้รับอรรถประโยชน์ที่คาดหวังสูงสุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่างๆ (states of the world: s) พิจารณาตามภาพที่ 4.4 และภาพที่ 4.5 ประกอบ วิเคราะห์ต้นทุนผลได้ที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานการณ์ของบุคคล 2 ฝ่าย ได้แก่ ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ผ่านนิยามของตัวแปรต่างๆ ได้แก่

P_s	คือ ความน่าจะเป็นในการเกิดขึ้นของสถานการณ์ต่างๆ (s/ state of the world)
P_i	คือ ความน่าจะเป็นที่บุคคลจะเลือกทำถูกกฎหมาย (เลือกไม่ข่มขืน) ซึ่งเท่ากับความน่าจะเป็นที่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งรอดพ้นจากการเป็นเหยื่ออาชญากรรม
P_i	คือ ความน่าจะเป็นที่บุคคลจะเลือกทำผิดกฎหมาย (เลือกที่จะข่มขืน) ซึ่งเท่ากับความน่าจะเป็นที่บุคคลอีกฝ่ายถูกข่มขืนกระทำชำเรา
P_{rp}	คือ ความน่าจะเป็นที่ผู้ถูกระงับความ
P_{ar}	คือ ความน่าจะเป็นที่ตำรวจจับกุมผู้กระทำผิดได้
P_{ac}	คือ ความน่าจะเป็นที่อัยการหรือผู้ถูกระงับ (ผู้เสียหาย) ฟ้องคดี
P_c	คือ ความน่าจะเป็นที่ศาลตัดสินว่าผิด
P_p	คือ ความน่าจะเป็นที่ผู้กระทำผิดถูกลงโทษ
$(1 - P_{rp})$	คือ ความน่าจะเป็นที่ผู้ถูกระงับไม่แจ้งความ
$(1 - P_{ar})$	คือ ความน่าจะเป็นที่ผู้กระทำผิดรอดพ้นจากการจับกุม
$(1 - P_{ac})$	คือ ความน่าจะเป็นที่อัยการหรือผู้ถูกระงับ (ผู้เสียหาย) ไม่ฟ้อง
$(1 - P_c)$	คือ ความน่าจะเป็นที่ศาลตัดสินว่าไม่ผิด
$(1 - P_p)$	คือ ความน่าจะเป็นที่ศาลไม่ลงโทษหรือจำคุกดีเพราะผู้ถูกระงับ (ผู้เสียหาย) ถอนคำร้องทุกข์
Y_i	คือ ผลได้จากการทำถูกกฎหมาย ได้แก่ ผลได้จากการบริโภคสินค้า รายได้จากการทำงาน ฯลฯ
Y_i	คือ ผลได้จากการทำผิดกฎหมาย จากการข่มขืนผู้อื่น ได้แก่ ผลได้ทางกายภาพ ผลได้ทางจิตใจ
Y_c	คือ ผลได้จากการบริโภค (Y_c เป็นส่วนหนึ่งของ Y_i)
Y_w	คือ ผลได้จากการชนะคดี ซึ่งเท่ากับผลเสียจากการแพ้คดีของอีกฝ่าย
L_r	คือ ต้นทุนหรือสิ่งความสูญเสียจากการถูกข่มขืน ประกอบไปด้วย
L_r	{ ต้นทุนทางร่างกาย ต้นทุนทางจิตใจ ต้นทุนทางเศรษฐกิจ

L_s	คือ ต้นทุนที่ได้รับจากสังคม ประกอบไปด้วย
L_s	ครอบคลุม ชุมชน สังคม
L_c	คือ ต้นทุนหรือความสูญเสียจากการดำเนินคดีและการถูกดำเนินคดี ประกอบไปด้วย
L_c	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี สินบนเจ้าหน้าที่รัฐ เวลาที่ใช้ในการดำเนินคดี ค่าเสียโอกาสในการทำงาน
F	คือ ค่าปรับหรือค่าเสียหายที่ผู้กระทำผิดต้องจ่ายให้กับผู้ถูกระงับ (ผู้เสียหาย) เป็นค่าชดเชยที่ถูกบังคับทางแพ่งเมื่อผู้ถูกระงับ (ผู้เสียหาย) ชนะคดี
T	คือ บทลงโทษทางอาญา ได้แก่ จำนวนเวลาที่ผู้กระทำผิดต้องจำคุก
W	คือ ค่าเสียหายที่ผู้กระทำผิดต้องจ่ายให้กับผู้ถูกระงับ (ผู้เสียหาย) ตาม สัญญาประนีประนอมยอมความ

ภาพที่ 4.4

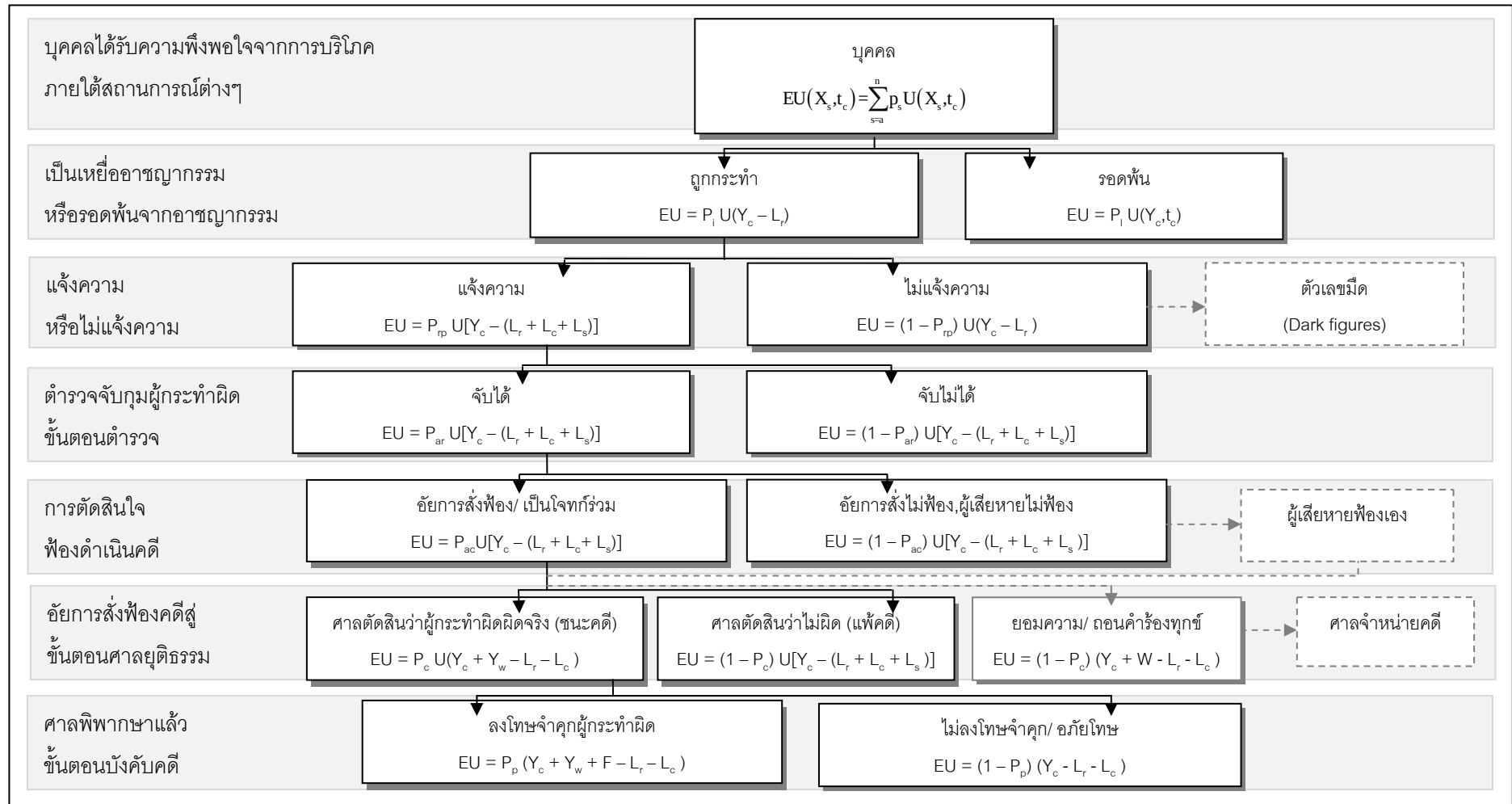
แผนผังอรรถประโยชน์ที่คาดหวังของบุคคลผู้กระทำผิด

ที่มา: ผู้ศึกษา

ภาพที่ 4.5

แผนผังอรรถประโยชน์ที่คาดหวังของบุคคลผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเรา

ตามภาพที่ 4.4 และ 4.5 เมื่อแรกเริ่มผู้เล่นทั้งสอง คือบุคคลในสังคม ซึ่งจะได้รับคามพึงพอใจจากการบริโภคสินค้าหรือทรัพยากรอื่นที่หาได้จากการประกอบกิจกรรมนอกเหนือจากตลาดนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นตอนตัดสินใจกระทำผิด ผู้กระทำผิดเริ่มเล่นก่อน โดยมีสองทางเลือก คือ ทำผิดกฎหมายด้วยความน่าจะเป็น (P_f) หรือ ทำถูกกฎหมาย ด้วยความน่าจะเป็น (P_l) หากผู้กระทำผิดเล็งเห็นว่าความพึงพอใจจากการกระทำผิดกฎหมายหรือจากการข่มขืน (EU_f) มีมากกว่าต้นทุน ซึ่งได้แก่ โอกาสที่จะถูกแจ้งความดำเนินคดี (P_{ar}) จึงตัดสินใจก่ออาชญากรรมข่มขืนขึ้น ในขณะที่ผู้เล่นที่เป็นเหยื่อ ถูกกระทำด้วยความน่าจะเป็น (P_f) เกิดต้นทุนกับเหยื่อทันทีเท่ากับ ได้แก่ ต้นทุนจากการถูกข่มขืน (L_f) ประกอบด้วย ต้นทุนทางร่างกาย จิตใจและเศรษฐกิจ ทำให้อรรถประโยชน์ของเหยื่อลดลงเท่ากับ ($Y_c - L_f$)

ขั้นที่ 2 เหยื่อเป็นผู้ตัดสินใจ คือเลือกที่จะแจ้งความกับตำรวจด้วยความน่าจะเป็น (P_{ar}) หรือจะไม่แจ้งความด้วยความน่าจะเป็น ($1 - P_{ar}$) หากเลือกที่จะไม่แจ้งความเกมจบ ผู้กระทำผิดได้รับประโยชน์ทั้งหมด แต่หากเลือกแจ้งความจะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม มีรัฐเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนพนักงานตำรวจ หากว่าตำรวจไม่จับตัวผู้กระทำผิดหรือจับกุมไม่ได้ด้วยความน่าจะเป็น ($1 - P_{ar}$) นั้นจะทำให้ผู้กระทำผิดได้รับประโยชน์ไปเท่ากับ ($Y_f + Y_l$) ในกรณีนี้ผู้กระทำผิดได้ประโยชน์ไปทั้งหมด แต่เหยื่อจะได้รับต้นทุนที่สูง ได้แก่ ผลได้จากการบริโภคสินค้า Y_c ลบด้วย ต้นทุนจากการถูกข่มขืน (L_f) ต้นทุนในการดำเนินคดี (L_c) ต้นทุนที่ได้รับจากสังคม (L_s) เพราะการที่เหยื่อนำเรื่องมาเปิดเผย แต่หากตำรวจจับผู้กระทำผิดได้ด้วยความน่าจะเป็น (P_{ar}) ทำให้ผู้กระทำผิดได้รับต้นทุนจากการถูกจับเท่ากับ (L_c) คือ ต้นทุนจากการดำเนินคดี เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี สิบบนเจ้าหน้าที่ เป็นต้น ในขณะที่เหยื่อจะเกิดต้นทุน คือ ($Y_c - (L_f + L_c + L_s)$) เมื่อจับตัวผู้กระทำผิดได้ ตำรวจจะส่งสำนวนไปยังอัยการพร้อมความเห็นควรสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนอัยการ หากอัยการสั่งไม่ฟ้องและหรือเหยื่อตัดสินใจไม่ฟ้อง ด้วยความน่าจะเป็น ($1 - P_{ac}$) ผู้กระทำผิดจะได้รับประโยชน์เท่ากับ ($Y_f - L_c$) คือ ผลได้จากการข่มขืนลบด้วย ต้นทุนการดำเนินคดี (เฉพาะในชั้นตำรวจ) เท่านั้น ขณะที่เหยื่อจะเกิดต้นทุนเท่ากับ ($Y_c - (L_f + L_c + L_s)$) แต่หากอัยการสั่งฟ้องและหรือเหยื่อฟ้องคดีต่อศาลด้วยความน่าจะเป็น (P_{ac}) จะทำให้ผู้กระทำผิดต้องเผชิญกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น เท่ากับต้นทุนการดำเนินคดี (L_c) ในชั้นศาล ส่วนเหยื่อก็คงต้องเผชิญต้นทุนในการดำเนินคดีในชั้นศาลเช่นเดียวกัน เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี เวลาที่ใช้เพื่อดำเนินคดี ค่าเสียโอกาสในการทำงาน เป็นต้น เมื่อยื่นฟ้องแล้วจะเข้าสู่กระบวนการศาลยุติธรรม

ขั้นที่ 5 ขั้นตอนศาล หากศาลตัดสินว่าไม่ผิดเท่ากับว่าผู้กระทำผิดชนะคดี ส่วนเหยื่อแพ้คดี ด้วยความน่าจะเป็นเท่ากับ $(1 - P_c)$ ผู้กระทำผิดได้รับผลได้เท่ากับ $(Y_i + Y_i - L_c)$ ได้แก่ ผลได้จากการช่มขึ้นบวกกับผลได้ที่ได้รับจากกิจกรรมที่ถูกกฎหมายอื่นๆ (เพราะไม่ถูกลงโทษ) ลบด้วยต้นทุนในการดำเนินคดีในขั้นตอนที่ผ่านมา ส่วนเหยื่อจะเกิดต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ ต้นทุนจากการถูกช่มขึ้น (L_r) ต้นทุนการดำเนินคดีที่ผ่านมา (L_c) และต้นทุนด้านสังคม (L_s) แต่ถ้าหากศาลตัดสินว่าผิดด้วยความน่าจะเป็น (P_c) ผู้กระทำผิดจะเผชิญกับต้นทุนเท่ากับ ผลได้จากการช่มขึ้น (Y_i) ลบต้นทุนจากการแพ้คดีซึ่งเท่ากับผลได้จากการชนะคดีของอีกฝ่าย (Y_w) ต้นทุนในการดำเนินคดีที่ผ่านมา (L_c) ต้นทุนด้านสังคม เช่น การถูกสังคมประณามว่าเป็นผู้กระทำผิด ส่วนเหยื่อจะมีต้นทุนผลได้เท่ากับ ผลได้จากการบริโภค (Y_c) บวกกับผลได้จากการชนะคดี เช่น ผลได้ทางจิตใจจากการปลดเปลื้องความทุกข์ เป็นต้น หักด้วยต้นทุนจากการถูกช่มขึ้น (L_r) และต้นทุนในการดำเนินคดีที่ผ่านมา (L_c) นอกจากนี้แล้วอาจเกิดกรณีที่มีการประนีประนอมยอมความกัน ตามกฎหมายอนุญาตให้การช่มขึ้นที่เป็นความผิดส่วนตัวสามารถยอมความและถอนคำร้องทุกข์ได้ตลอดระยะเวลาใดๆ จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด กรณีนี้ผู้กระทำผิดจะไม่ต้องรับโทษหากเป็นคดีช่มขึ้นที่ยอมความกันได้ ศาลจะจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และจะก่อให้เกิดต้นทุนผลได้กับผู้กระทำผิด ดังนี้ ผลได้จากการช่มขึ้น (Y_i) ลบด้วยต้นทุนการดำเนินคดีที่ผ่านมา (L_c) และค่าเสียหายที่ผู้กระทำผิดต้องจ่ายให้เหยื่อผู้เสียหาย ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ (W) ทั้งหมดคือ $(Y_i - L_c - W)$ ส่วนผู้เสียหายจะได้ต้นทุนผลได้เท่ากับ ผลได้จากการบริโภค (Y_c) บวกค่าเสียหายที่ได้รับ (W) ลบด้วยต้นทุนจากการถูกช่มขึ้น (L_r) และต้นทุนในการดำเนินคดีที่ผ่านมา (L_c) ทั้งหมดคือ $(Y_c + W - (L_r + L_c))$ เมื่อผ่านขั้นตอนศาลแล้วจะลงโทษผู้กระทำผิดหรือไม่อย่างไรสู่ขั้นตอนการบังคับคดี

ขั้นที่ 6 ขั้นตอนการบังคับคดี หากศาลลงโทษผู้กระทำผิด ได้แก่โทษปรับและโทษจำคุก ด้วยความน่าจะเป็น (P_p) ทำให้ผู้กระทำผิดเผชิญกับต้นทุนผลได้เท่ากับ ผลได้จากการช่มขึ้น (Y_i) ลบด้วยผลได้จากการประกอบกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย (Y_i) เพราะต้องถูกจองจำในเรือนจำหรือสถานพินิจ เช่น รายได้จากการทำงาน เป็นต้น รวมทั้งต้นทุนในการดำเนินคดีที่ผ่านมา (L_c) ต้นทุนจากการเสียค่าปรับหรือสินไหมทดแทน (F) ต้นทุนจากเวลาที่ต้องถูกจองจำในเรือนจำ (T) ทั้งหมดคือ $(Y_i - Y_i - (L_c + F + T))$ ส่วนเหยื่อจะมีต้นทุนผลได้เท่ากับ ผลได้จากการบริโภค (Y_c) บวกกับผลได้จากการชนะคดี (Y_w) และค่าปรับหรือค่าเสียหายที่ผู้กระทำผิดต้องจ่ายให้เพื่อเป็นการชดเชย (F) ลบด้วยต้นทุนจากการถูกช่มขึ้น (L_r) และต้นทุนในการดำเนินคดี (L_c) ทั้งหมดคือ $(Y_c + Y_w + F - L_r - L_c)$ แต่ถ้าหากผู้กระทำผิดไม่ถูกลงโทษจำคุก หรือได้รับการอภัยโทษในภายหลัง ผู้กระทำผิดจะไม่ต้องเสียต้นทุนในการถูกลงโทษ

กรอบแนวคิดการวิเคราะห์พฤติกรรมทางเลือกการก่ออาชญากรรมเป็นการอธิบายพฤติกรรมในระดับบุคคล หากการวิเคราะห์ทั้งหมดข้างต้นสมเหตุสมผล เราสามารถกำหนดฟังก์ชันพฤติกรรมของบุคคลในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหรือการก่ออาชญากรรมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่กำหนดได้ เมื่อกิจกรรมที่ผิดกฎหมายต่างๆ ประกอบด้วยภาระที่แบ่งแยกกันโดยสิ้นเชิงของแต่ละบุคคล ตัวแปรตามของสมการควรจะถูกกำหนดให้อยู่ในรูปของจำนวนการกระทำผิดของแต่ละบุคคลโดยตรง

$$q_{ij} = \psi_{ij}(p_{ij}, f_{ij}, w_{ij}, w_{ij}, u_{ij}, \pi_j) \quad (4.10)$$

เมื่อ q_{ij} แทนจำนวนของระยะเวลาและทรัพยากรอื่นที่บุคคลอุทิศไปเพื่อกิจกรรมผิดกฎหมาย สมมติให้มีความสัมพันธ์แบบ Monotonically ส่วน π_j คือตัวแทนตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดอาชญากรรมโดยบุคคลแต่ละบุคคล (j)

นอกจากนี้จากที่ได้วิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดข้างต้น รูปแบบของพฤติกรรมได้รวมถึงรายได้ส่วนบุคคลหรือครัวเรือน ความมีประสิทธิภาพในการป้องกันตนเอง การประกันภัยและปัจจัยต่างๆ ที่อาจส่งผลต่ออุปสงค์ของเวลาที่ใช้ไปในกิจกรรมนอกเหนือจากตลาดนี้

ตัวแปร π ได้รวมต้นทุนและผลได้ต่างๆ จากกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย (i) โดยที่ π อธิบายถึงรูปแบบของการลงโทษต่างๆ ได้แก่ การจำคุก การปรับ หรือทั้งสองสิ่งรวมกัน

หากบุคคลต่างๆ ในสังคมมีความเหมือนกัน พฤติกรรมการก่ออาชญากรรมก็สามารถพิจารณาในรูปแบบฟังก์ชันอุปทานรวมในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่กำหนดได้ คือสมมติให้ไม่มีตัวแปรที่มีลักษณะเฉพาะ หากบุคคลไม่มีความแตกต่างกันระหว่างผลได้และต้นทุนจากการทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายและถูกกฎหมาย ดังนั้น พฤติกรรมการเลือกก่ออาชญากรรมต่างๆ ของบุคคลที่ได้พิจารณามาแล้วนั้น สามารถนำมาประยุกต์สำหรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีอิสระของระดับการกระจายตัวในตัวแปรเหล่านี้ หรือศึกษาโดยใช้ตัวแปรต่างๆ โดยเฉลี่ย จะได้อุปทานการก่ออาชญากรรมรวม มีลักษณะดังนี้

$$Q_i = \psi_i(P_i, F_i, Y_i, Y_i, U_i, \Pi_i) \quad (4.11)$$

โดยที่ P_i, F_i, Y_i, Y_i และ U_i คือค่าเฉลี่ยของ $p_{ij}, f_{ij}, w_{ij}, w_{ij}$ และ u_{ij} และ Π คือตัวแทนของตัวแปรสิ่งแวดล้อมต่างๆ

การวิเคราะห์พฤติกรรมการก่ออาชญากรรมโดยการสร้างฟังก์ชันอุปทานรวมนี้ อาจไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมได้ดีเท่ากับกรณีการวิเคราะห์ในระดับบุคคล (individual) แต่เมื่อมีข้อจำกัดต่างๆ ในการศึกษา เช่น ไม่สามารถนำข้อมูลการกระทำผิดระดับบุคคลมาวิเคราะห์ได้ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์ในระดับอุปทานรวม ซึ่งในการศึกษาค้างนี้ได้ออกวิเคราะห์ตามแบบจำลองอุปทานการก่ออาชญากรรมรวม โดยมีต้นแบบจาก Ehrlich (1973) รายละเอียดดังนี้

แบบจำลองอุปทานการก่ออาชญากรรม (supply of offense or crime rate)

1. แบบจำลองอุปทานการก่ออาชญากรรมต้นแบบ

งานการศึกษาเชิงประจักษ์ในการหาอุปทานของการก่ออาชญากรรมหรืออัตราการเกิดอาชญากรรม ผู้ศึกษาได้นำแบบจำลองทางเศรษฐมิติของ Ehrlich (1973) ซึ่งได้ศึกษาการเกิดอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งอาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ยกตัวอย่างเช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ทำร้ายร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ได้แก่ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกตัวอย่างเช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นต้น มาประยุกต์ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีรูปแบบดังต่อไปนี้

$$(Q/N) = aP^{b1}T^{b2}W^{b3}X^{b4}NW^{b5}\exp(\mu) \quad (4.12)$$

โดยที่	(Q/N)	คือ จำนวนของการกระทำผิดต่อจำนวนประชากร
P		คือ ความน่าจะเป็นที่ผู้กระทำความผิดถูกจับและถูกลงโทษ (สมมติให้ความน่าจะเป็นในการถูกจับกุมและถูกลงโทษเป็นกรณีเดียวกัน)
T		คือ ระดับของโทษ
W		คือ ค่ามัธยฐานของระดับรายได้ของครัวเรือน
X		คือ ร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้มัธยฐาน
NW		คือ ร้อยละประชากรที่ไม่ใช่คนผิวดำ
μ		คือ ตัวแปรความผิดพลาดเชิงสุ่ม (Random errors) ซึ่งแสดงถึงความผิดพลาดในการวัด (measurement errors)

2. แบบจำลองประยุกต์ใช้ในอาชญากรรมข่มขืนกระทำชำเรา

สมมติให้บุคคลเป็นกลางต่อความเสี่ยง (risk-neutral) และมีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำกิจกรรมต่างๆ (rational) และแต่ละบุคคลมีความเหมือนกัน เมื่อกำหนดให้ผลได้รวมจากการกระทำผิดหรือจากการก่ออาชญากรรมเป็นดังนี้

$$r = (1 - p)B - C - I - pF \quad (4.13)$$

โดยที่	r	คือ ผลได้ทั้งหมดจากกระทำผิดฐานข่มขืน
	p	คือ ความน่าจะเป็นที่ผู้กระทำผิดจะถูกจับและลงโทษ
	$(1 - p)$	คือ ความน่าจะเป็นที่รอดพ้นจากการจับกุมได้
	B	คือ ผลได้จากการกระทำผิด
	C	คือ ต้นทุนของการกระทำผิด
	I	คือ รายได้ที่อาจได้รับการประกอบกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย
	F	คือ ขนาดของการลงโทษ

หากสมมติให้ความน่าจะเป็นในการก่ออาชญากรรมเป็นฟังก์ชันของตัวแปรสองตัว

$$\text{ดังนี้} \quad \text{Prob} = \Phi(r, m) \quad (4.14)$$

โดยที่ Φ เป็นฟังก์ชันส่วนเพิ่มและเป็น concave กับผลได้รวม: $\Phi_r' > 0, \Phi_{rr}'' < 0$ เป็นฟังก์ชันส่วนลดและเป็น convex กับระดับมาตรฐานสังคมหรือพฤติกรรมของบุคคลในสังคม (m): $\Phi_m' < 0, \Phi_{mm}'' > 0$

ต่อไปพิจารณาว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม (socio-economic) ต่างๆ ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมาย รายได้ ระดับการศึกษา ความยากจน ภาวะการว่างงาน จะส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการกระทำผิดอย่างไร

ความน่าจะเป็นในการจับกุมผู้กระทำผิด สะท้อนการควบคุมบังคับใช้กฎหมาย หากมีโอกาสหรือความน่าจะเป็นในการจับกุมผู้กระทำผิดมากขึ้น ($p \uparrow$) อาจทำให้ความน่าจะเป็นที่จะก่อ

อาชญากรรมมีค่าลดลง ($\text{Prob} \downarrow$) เนื่องจากโอกาสในการกระทำผิดจะน้อยลงหากการควบคุมบังคับใช้กฎหมายเคร่งครัด

ความรุนแรงหรือขนาดของการลงโทษ หากขนาดของการลงโทษเพิ่มขึ้น ($F \uparrow$) อาจทำให้ความน่าจะเป็นที่จะก่ออาชญากรรมมีค่าลดลง ($\text{Prob} \downarrow$) เนื่องจากความรุนแรงของโทษเป็นต้นทุนในการกระทำผิด หากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดขึ้น อาจเป็นการป้องกันการกระทำผิดได้หากบุคคลในสังคมรู้สึกกลัวการลงโทษที่มีความรุนแรง

การเพิ่มขึ้นของรายได้ ($I \uparrow$) แสดงให้เห็นถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสที่จะก่ออาชญากรรมนั้น เท่ากับการที่บุคคลสามารถได้รับผลตอบแทนจากรายได้ในภาคที่ถูกกฎหมายนั่นเอง มีผลทำให้ผลได้รวมจากการกระทำผิดลดลง ($r \downarrow$) และความน่าจะเป็นในการก่ออาชญากรรมก็ลดลง ($\text{Prob} \downarrow$)

ระดับการศึกษาต่อการก่ออาชญากรรม บุคคลที่ได้รับการศึกษาที่ดีจะใช้เวลาในการก่ออาชญากรรมลดลงและมีโอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่ถูกกฎหมายมากกว่า และการที่บุคคลมีการศึกษาอาจมีความยับยั้งชั่งใจและไม่เลือกกระทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ทำให้ระดับมาตรฐานสังคมดีขึ้น ($m \uparrow$) หรือในอีกแง่หนึ่งบุคคลที่มีการศึกษาอาจส่งผลให้มีโอกาสที่จะได้รับรายได้ในภาคกิจกรรมที่ถูกกฎหมายเพิ่มขึ้น ($I \uparrow$) ซึ่งนับเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสในการเลือกกระทำผิด จึงทำให้ผลได้รวมจากการก่ออาชญากรรมลดลง ($r \downarrow$) และความน่าจะเป็นในการก่ออาชญากรรมก็ลดลง ($\text{Prob} \downarrow$) ด้วย

อัตราการว่างงานหรืออัตราประชากรที่ไม่มีรายได้ถาวรเพิ่มมากขึ้น มีผลทำให้บุคคลมีรายได้ลดลง ($I \downarrow$) ส่งผลให้ผลได้รวมจากการก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้น ($r \uparrow$) บุคคลอาจใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมากขึ้น ความน่าจะเป็นในการกระทำผิดมากขึ้น ($\text{Prob} \uparrow$)

ความยากจน หากสังคมประสบกับปัญหาความยากจนที่เพิ่มสูงขึ้น บุคคลที่ยากจนมีรายได้ลดลง ($I \downarrow$) ส่งผลให้ผลได้รวมจากการก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้น ($r \uparrow$) บุคคลจึงเข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมากขึ้น ความน่าจะเป็นในการกระทำผิดมากขึ้นตาม ($\text{Prob} \uparrow$) และอาจเป็นเพราะความยากจนจึงมีปัญหาด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดี เกิดความเครียดและสิ้นหวังจึงเลือกที่จะกระทำผิดเพิ่มขึ้น ผลกระทบจากความยากจนต่อการก่ออาชญากรรมก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับภาวะการว่างงาน

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การบริโภคสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้บุคคลขาดสติยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถครองตนอยู่ได้ จึงมีความเสี่ยงในการกระทำผิดมากขึ้น ในขณะเดียวกันการเพิ่มขึ้นของการบริโภคสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้มาตรฐานทางสังคม ลดลง ($m \downarrow$) ความน่าจะเป็นในการก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้นนั่นเอง ($\text{Prob} \uparrow$)

รายจ่ายเพื่อการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม หากสังคมมีมาตรการในการป้องกันอาชญากรรมสูง เท่ากับเป็นการเพิ่มโอกาสในการจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษ ทำให้เป็นการเพิ่มต้นทุนในการกระทำผิดขึ้น ความน่าจะเป็นในการกระทำผิดจึงน้อยลง ($\text{Prob} \downarrow$) หรืออีกแง่มุมหนึ่ง การเพิ่มรายจ่ายเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ทำให้มาตรฐานสังคมดีขึ้น ($m \uparrow$) ดังนั้นจึงทำให้ความน่าจะเป็นในการกระทำผิดน้อยลง เช่นกัน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของความน่าจะเป็นในการกระทำผิดกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการบังคับใช้กฎหมายแล้ว ขอสรุปรายละเอียดไว้ในตารางที่ 4.1 นอกจากนี้ได้นำเสนอการทบทวนงานการศึกษาเกี่ยวกับการหาอุปทานการก่ออาชญากรรม โดยเลือกใช้ตัวแปรต้นต่างๆ ในแบบจำลอง เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปัจจัยที่ได้เลือกใช้ในการศึกษาค้างนี้ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.1

ความสัมพันธ์ระหว่างพารามิเตอร์ในแบบจำลองกับปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมต่างๆ

พารามิเตอร์	ปัจจัยทางเศรษฐกิจ – สังคม				
	การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement)	รายได้ (Income)	ความยากจน (Poverty Index)	การศึกษา (Education)	การว่างงาน (Unemployment)
ความน่าจะเป็นในการถูกจับ ลงโทษ (probability of arrest)	+				
ต้นทุนการก่ออาชญากรรม (costs)				+	
รายได้ (income)		+	-	+	-
ขนาดของโทษ (fine/ imprison)	+				
ผลได้รวมจากอาชญากรรม (net benefit)	-	?	+	?	+
มาตรฐานสังคม (threshold)		+		+	
ความน่าจะเป็นที่จะบุคคลจะ ก่ออาชญากรรม (probability Of committing a crime)	-	?	+	?	+

ที่มา: จากการศึกษา

ตารางที่ 4.2

ทบทวนงานการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ต่อการก่ออาชญากรรม

ตัวแปรต้น	ผู้ศึกษา	ผลกระทบ	หมายเหตุ
1.ความน่าจะเป็นในการจับกุม (probability of arrest ratio)	- Ehrlich (1973) - Myers (1980) - Vandaele (1978) - Avio และ Clark (1978)	- ทิศทางตรงข้าม - ทิศทางตรงข้าม - ทิศทางตรงข้าม	
2.ขนาดของโทษ (size of punishment/ average prison term)	- Ehrlich (1973) - Myers (1980) - Vandaele (1978) - Avio และ Clark (1978)	- ทิศทางตรงข้าม - ทิศทางตรงข้าม - ทิศทางตรงข้าม	ในการบางศึกษาขนาดของโทษไม่มีนัยสำคัญ
3.รายได้เฉลี่ย (mean or median income) ผลได้จากการประกอบ กิจกรรมที่ถูกลงโทษ	- Myers (1980) - Mathur (1978) - Mathieson และ Passell(1976) - Heineje (1978) - Sjoquist (1973), Willis (1983)	- ทิศทางตรงข้าม - ทิศทางตรงข้าม - ทิศทางตรงข้าม - ทิศทางตรงข้าม - ไม่ปฏิเสธผลกระทบทิศทางเดียวกัน	ผลกระทบของรายได้มีความกำกวมเพราะ รายได้ที่ได้จากการทำกิจกรรมถูกกฎหมาย นอกจากถือว่าเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสในการ กระทำผิดแล้วยังอาจเป็นผลได้แก่ผู้กระทำผิด
4.จำนวนคนจน (Poverty Index) และ ความไม่เสมอภาคของการกระจาย รายได้ (Gini coefficient)	- Ehrlich (1973) - Vandaele (1978) - Swimmer (1974) - Holtman และ Yap (1978) - Mathur (1978)	- ทิศทางเดียวกัน - ทิศทางเดียวกัน - ทิศทางเดียวกัน - ทิศทางเดียวกัน - ผลกระทบทั้งในทิศทางเดียวกัน และตรงกันข้าม	ผลการศึกษาของ Mathur (1978) รายงานว่า Gini coefficient เป็นผลกระทบต่อการก่อ อาชญากรรมทั้งเชิงบวกและเชิงลบใน อาชญากรรมฐานฆ่าคนตายและชิงทรัพย์

ที่มา: จากการศึกษา

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	ผู้ศึกษา	ผลกระทบ	หมายเหตุ
5.การว่างงาน (unemployment)	- Thaler (1977) - Willis (1983)	- ทิศทางเดียวกัน - ทิศทางเดียวกัน	
6.ความหนาแน่นของประชากร (population density)	- Willis (1983) - Forst (1976) - Danziger และ Wheeler(1975)	- ทิศทางเดียวกัน - ทิศทางเดียวกัน - ทิศทางเดียวกัน	
7.สัดส่วนประชากรวัยรุ่น (proportion of the youth)	- Avio และ Clark (1978) - Schuller (1986)	- ทิศทางเดียวกัน - ทิศทางเดียวกัน	
8.เชื้อชาติ สัดส่วนประชากรผิวสี (proportion of nonwhites in us)	- Ehrlich (1973) - Vandaele (1978) - Danziger และ Wheeler(1975)	- ทิศทางเดียวกัน - ทิศทางเดียวกัน - ทิศทางเดียวกัน	มีนัยสำคัญสูง
9.การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol consumption)	- Lenke (1975) - Markowitz (2000) - Andrienko (2001)	- ทิศทางเดียวกัน - ราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สูงขึ้น ทำให้อาชญากรรมที่ร้ายแรงลดลง	-บางประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย -markowitz (2000) ใช้วิธีการสำรวจ
10.การศึกษา (education)	- Andrienko (2001) -Fajnzylber Et Al (1999)	- ทิศทางตรงข้าม - ไม่มีนัยสำคัญ	fajnzylber et al (1999) ใช้ตัวแปร education inequality

ที่มา: จากการศึกษา

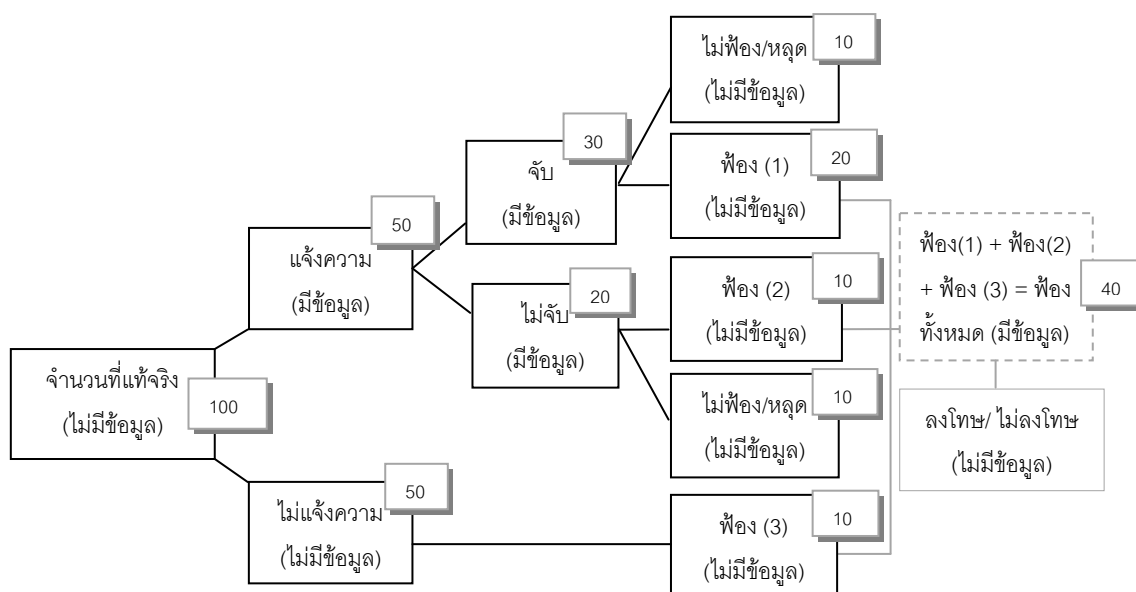
แบบจำลองอุปทานการเกิดอาชญากรรม (supply of offense) ตามทฤษฎีเป็นการอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมโดยทั่วไป แต่อาชญากรรมข่มขืนในประเทศไทยเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากสภาพการณ์ของการข่มขืนเป็นอาชญากรรมที่สังคมมีทัศนคติในเชิงลบ และเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบด้านจิตใจต่อผู้ถูกข่มขืน เมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นผู้ถูกข่มขืนจึงอับอายไม่กล้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ จึงเป็นอาชญากรรมที่ประสบปัญหา เป็นอาชญากรรมที่ไม่มีการรายงานต่อเจ้าหน้าที่ (under reported) เป็นจำนวนมาก

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์ในการอธิบายพฤติกรรมการข่มขืน แต่จำนวนสถิติการข่มขืนที่แท้จริง (actual rape rate) นั้นไม่สามารถทราบได้ จึงทำการศึกษาจากข้อมูลที่ปรากฏชัดเจนต่อระบบกระบวนการยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจและในชั้นศาล ส่วนในชั้นบังคับคดี ไม่มีข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษา จึงมิได้ทำการศึกษาในประเด็นการข่มขืนที่มีการลงโทษ

จากข้อเท็จจริงสถิติเกี่ยวกับการข่มขืนตามกระบวนการยุติธรรมจะมีความสัมพันธ์กัน วิธีการพิจารณาความสัมพันธ์ของการข่มขืนตามขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม แสดงดังภาพที่ 4.6 และภาพที่ 4.7

ภาพที่ 4.6

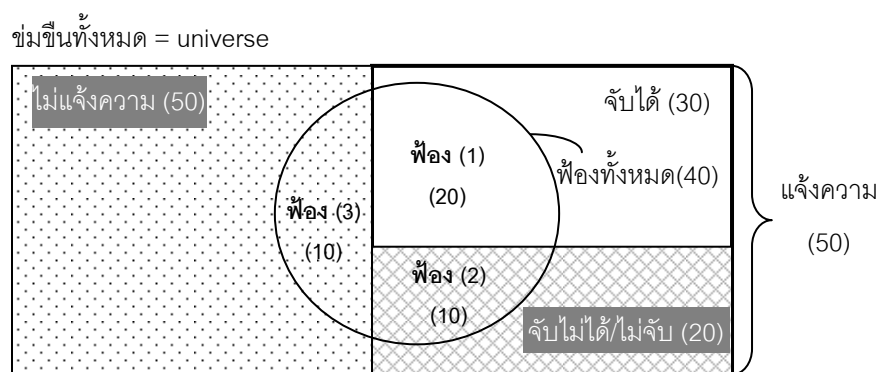
ความสัมพันธ์ของสถิติการข่มขืนตามขั้นตอนตามกฎหมาย

ที่มา: นิพนธ์ พัวพงศกร และผู้ศึกษา (2553)

ภาพที่ 4.7

ความสัมพันธ์ของสถิติการข่มขืนในรูปแบบเซต

- 1 คือ การข่มขืนที่ไม่มีการแจ้งความ
- 2 คือ การข่มขืนที่มีการแจ้งความและจับกุมผู้กระทำผิดได้
- 3 คือ การข่มขืนที่มีการแจ้งความแต่จับกุมผู้กระทำผิดไม่ได้
- 4 คือ การข่มขืนที่ไม่มีการแจ้งความแต่มีการยื่นฟ้องต่อศาล
- 5 คือ การข่มขืนที่มีการแจ้งความและจับกุมได้พร้อมทั้งยื่นฟ้องต่อศาล
- 6 คือ การข่มขืนที่มีการแจ้งความ จับกุมผู้กระทำผิดไม่ได้ แต่มีการยื่นฟ้องต่อศาล

ที่มา: ผู้ศึกษา

พิจารณาภาพที่ 4.5 และภาพที่ 4.6 พร้อมกันดังนี้ สมมติให้เกิดอาชญากรรมข่มขืนขึ้น ณ ช่วงเวลาหนึ่ง จำนวน 100 เหตุการณ์ ซึ่งในจำนวนเหตุการณ์นี้แยกพิจารณาได้เป็น

เหตุการณ์ที่ 1 ผู้ถูกข่มขืนไม่แจ้งความ มีจำนวน 50 ราย (เท่ากับพื้นที่ที่ 1 ในภาพที่ 4.6) จำนวนผู้ที่ไม่แจ้งความนี้ มีอยู่ 10 รายที่ดำเนินการยื่นฟ้องคดีต่อศาล เนื่องจากการข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคหนึ่ง ถ้ามิได้เกิดต่อหน้าธารกำนัล ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย หรือมิได้เป็นการกระทำแก่บุคคลดังระบุไว้ในมาตรา 285 เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีต่อศาลได้โดยมิจำเป็นต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้นจึงมี สถิติการข่มขืนที่ไม่มีการแจ้งความแต่มีการยื่นฟ้องต่อศาล (เท่ากับพื้นที่ที่ 4 ในภาพที่ 4.6) ส่วนที่เหลือจำนวน 40 รายเป็นสถิติการข่มขืนที่ไม่มีการแจ้งความและไม่มีการฟ้องศาล กลายเป็นสถิติที่ไม่มีการรายงาน (under reported)

เหตุการณ์ที่ 2 ผู้ถูกข่มขืนแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่จำนวน 50 ราย และในจำนวนที่แจ้งความนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการจับกุมได้ 30 ราย (เท่ากับพื้นที่ที่ 2 ในภาพที่ 4.6) หลังจากนั้นได้ส่ง

ฟ้องต่อศาลจำนวน 20 ราย เป็นสถิติการข่มขืนที่มีการแจ้งความและจับกุมได้พร้อมทั้งยื่นฟ้องต่อศาล (เท่ากับพื้นที่ที่ 5 ในภาพที่ 4.6) ส่วนที่สามารถจับกุมได้แต่ไม่มีการฟ้องศาลถือเป็นการข่มขืนที่หลุดพ้นจากระบบการยุติธรรม มีจำนวน 10 ราย

เหตุการณ์ที่ 3 ผู้ถูกข่มขืนแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่จำนวน 50 ราย และในจำนวนที่แจ้งความนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถทำการจับกุมได้จำนวน 20 ราย (เท่ากับพื้นที่ที่ 3 ในภาพที่ 4.6) แต่ถึงแม้จะไม่สามารถจับกุมตัวผู้กระทำผิดได้ก็สามารถที่จะส่งฟ้องคดีต่อศาลได้ ซึ่งมีจำนวน 10 ราย เป็นสถิติการข่มขืนที่มีการแจ้งความ จับกุมผู้กระทำผิดไม่ได้ แต่มีการยื่นฟ้องต่อศาล (เท่ากับพื้นที่ที่ 6 ในภาพที่ 4.6) ส่วนที่เหลืออีก 10 รายเป็นจำนวนที่หลุดพ้นจากระบบการยุติธรรม

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการฟ้องคดีต่อศาลนั้น มีความเป็นไปได้จากสถิติการข่มขืนใน 3 กรณี คือ กรณีที่ 1 แจ้งความ จับได้และฟ้องศาล: ฟ้อง (1) กรณีที่ 2 แจ้งความ จับไม่ได้แต่ฟ้องศาล: ฟ้อง (2) กรณีสุดท้าย ไม่แจ้งความแต่ฟ้องศาล: ฟ้อง (3) ดังนั้นจำนวนการฟ้องคดีทั้งหมดเท่ากับ ฟ้อง (1) + ฟ้อง (2) + ฟ้อง (3) เท่ากับจำนวน 40 ราย

คำอธิบายความสัมพันธ์ของสถิติการข่มขืนที่ได้แสดงข้างต้น เป็นการชี้ให้เห็นโดยชัดเจนว่า สถิติการข่มขืนในแต่ละเหตุการณ์หรือขั้นตอนต่างๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่น การสร้างแบบจำลองในการศึกษา ได้นำวิธีการคิดดังกล่าวมาใช้ และเนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของข้อมูล จึงไม่สามารถทำการศึกษาสถิติการข่มขืนได้ตั้งแต่ต้นทางการกระทำผิดจนกระทั่งถึงปลายทางของการลงโทษ โดยจากสถิติที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.3

สถิติการข่มขืนและความสามารถในการค้นหาข้อมูล

จำนวนสถิติที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืน	การค้นหาข้อมูล
1. จำนวนการข่มขืนที่เกิดขึ้นจริง	ไม่มีข้อมูล
2. จำนวนการข่มขืนที่มีการแจ้งความ	มีข้อมูล
3. จำนวนการข่มขืนที่มีการจับกุม	มีข้อมูล
4. จำนวนการข่มขืนที่มีการฟ้องศาล	มีข้อมูล
5. จำนวนการข่มขืนที่ศาลพิพากษาลงโทษหรือจำนวนผู้ต้องขังข้อหาข่มขืน	ไม่มีข้อมูล

ที่มา: ผู้ศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดพบว่าข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ คือ จำนวนการข่มขืนที่มีการแจ้งความ จำนวนการข่มขืนที่มีการจับกุมและจำนวนการข่มขืนที่มีการฟ้องคดีต่อศาล⁶ นำชุดข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดมาประยุกต์ใช้กับแบบจำลองทางทฤษฎี ตามสมการที่ (4.13) โดยกำหนดให้ค่าผลได้ทั้งหมดจากการก่ออาชญากรรมข่มขืน (r) เป็นฟังก์ชันของตัวชี้วัดตามปัจจัยต่างๆ ดังนี้

$$r = r(\text{ความน่าจะเป็นในการถูกจับ, ระดับความรุนแรงของการลงโทษ, รายได้, ความยากจน, การว่างงาน}) \quad (4.15)$$

$$m = m(\text{การศึกษา, การบริโภคสุรา, รายจ่ายเพื่อการป้องกันอาชญากรรม}) \quad (4.16)$$

สมมติให้ Φ, r และ m เป็นฟังก์ชันเส้นตรงกับสมการที่ (4.14) - (4.16) สร้างแบบจำลองอุปทานอาชญากรรมการข่มขืน โดยพิจารณาแยกกันระหว่างกาเกิดอาชญากรรมข่มขืนที่ปรากฏความแก่ตัวจริงในสมการที่ (4.17) การเกิดอาชญากรรมข่มขืนที่มีการจับกุมในสมการที่ (4.18) และการเกิดอาชญากรรมข่มขืนที่ปรากฏความแก่ศาลในสมการที่ (4.19)

ชนิดข้อมูล: อนุกรมเวลา (Time series data), 20 ตัวอย่าง 13 ตัวแปร

$$\begin{aligned} QP(r) = & a_0 + a_1 \text{Prob1}_t + a_2 \text{Penalty}_t + a_3 \text{Income}_t + a_4 \text{Education}_t + a_5 \text{Poverty}_t \\ & + a_6 \text{Unempl}_t + a_7 \text{Alcohol}_t + e_{1t} \end{aligned} \quad (4.17)$$

$$\begin{aligned} QP(a) = & b_0 + b_1 \text{Prob1}_t + b_2 \text{Penalty}_t + b_3 \text{Income}_t + b_4 \text{Education}_t + b_5 \text{Poverty}_t \\ & + b_6 \text{Unempl}_t + b_7 \text{Police Exp/N}_t + e_{2t} \end{aligned} \quad (4.18)$$

$$\begin{aligned} QC = & c_0 + c_1 \text{Prob2}_t + c_2 \text{Penalty}_t + c_3 \text{Income}_t + c_4 \text{Education}_t + c_5 \text{Poverty}_t \\ & + c_6 \text{Unempl}_t + c_7 \text{Court Exp/N}_t + e_{3t} \end{aligned} \quad (4.19)$$

$t = 1, 2, \dots, n$ กำหนดให้ $t = 1$ หมายถึง ปี พ.ศ. 2531... $n = 20$ หมายถึง ปี พ.ศ. 2550

⁶ สำหรับจำนวนการข่มขืนที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ในที่นี้จะจำกัดการศึกษาเฉพาะการข่มขืนที่มีการแจ้งความแล้วดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลเท่านั้น

โดยที่	QP(r)	คือ จำนวนการข่มขืนที่มีการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ
	QP(a)	คือ จำนวนการข่มขืนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้
	QC	คือ จำนวนการข่มขืนที่มีการฟ้องร้องคดีต่อศาลชั้นต้น
	Prob1	คือ ความน่าจะเป็นในการจับกุมผู้กระทำผิด ⁷
	Prob2	คือ ความน่าจะเป็นในการแจ้งความแล้วฟ้องร้องดำเนินคดี ⁸
	Penalty	คือ ระดับของโทษที่คาดหวัง หรืออัตราโทษโดยเฉลี่ยที่ผู้กระทำผิดฐานข่มขืนต้องจำคุก ⁹
	Income	คือ รายได้บุคคลต่อหัว (Personal income per capita)
	Education	คือ จำนวนนักเรียนและนักศึกษาในสถานศึกษา
	Poverty	คือ จำนวนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ¹⁰

⁷ คำนวณจากการนำจำนวนสถิติคดีข่มขืนที่ตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้หารด้วยจำนวนสถิติคดีข่มขืนที่ตำรวจได้รับแจ้งความ

⁸ คำนวณจากการนำจำนวนการฟ้องร้องคดีข่มขืนกระทำชำเราในศาลชั้นต้นหารด้วยจำนวนสถิติคดีข่มขืนที่มีการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากการฟ้องคดีข่มขืนกระทำชำเราที่เป็นความผิดส่วนตัวอันยอมความกันได้นั้น ไม่จำเป็นต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจก็สามารถดำเนินการฟ้องคดีได้ จึงทำให้สถิติจำนวนการฟ้องคดีต่อศาลในบางปีมีจำนวนมากกว่าสถิติการแจ้งความ ทำให้ค่าความน่าจะเป็นที่ได้มีค่ามากกว่า 1 ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการเรื่องความน่าจะเป็น การศึกษาครั้งนี้จึงทำการศึกษาเฉพาะคดีข่มขืนที่มีการแจ้งความแล้วฟ้องร้องต่อศาลเท่านั้น จำนวนคดีข่มขืนที่มีการฟ้องศาลโดยไม่ผ่านการแจ้งความจะตัดทอนออกไป

⁹ คำนวณจากค่าเฉลี่ยของโทษจำคุกความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราทั้งหมด 106 คดี จากการศึกษาคำพิพากษาฎีกาในปี พ.ศ. 2531-2550 ทั้งหมดจำนวน 317 คำพิพากษาฎีกา รายละเอียดดูใน ภาคผนวก จ

¹⁰ ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลจำนวนคนจน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลผลจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งได้มีการจัดทำในทุกๆ 2 ปี สำหรับในปีที่ขาดหายไปผู้ศึกษาทำการประเมินจากสถิติที่มีอยู่ขึ้นมาเอง โดยหาจากความสัมพันธ์ของรายจ่ายเพื่อการบริโภค เพราะหลักการคำนวณจำนวนคนจนได้มาจาก จำนวนประชากรที่มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคต่ำกว่าเส้นความยากจน

Unempl คือ อัตราการว่างงาน

Alcohol คือ ปริมาณการผลิตเครื่องดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์¹¹

PoliceExp/N คือ งบประมาณรายจ่ายในการรักษาความสงบภายในของหน่วยงาน
ตำรวจต่อจำนวนประชากร

Court Exp/N คือ งบประมาณรายจ่ายในการรักษาความสงบภายในของหน่วยงาน
ศาลต่อจำนวนประชากร

a_0, b_0, c_0 คือ ค่าคงที่

e_1, e_2, e_3 คือ error term

ตารางที่ 4.4

สรุปแหล่งที่มาและคำอธิบายเชิงสถิติของตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลอง

ตัวแปร	หน่วย	แหล่งที่มาของข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
QP(r)	คน/ราย	สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานสถิติแห่งชาติ	3814.95	918.29
QP(a)	คน/ราย	สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานสถิติแห่งชาติ	2247.25	344.87
QC	คน/ราย	สำนักงานศาลยุติธรรม	2939.4	810.73
Prob1	-	จากการคำนวณ	0.61	0.13
Prob2	-	จากการคำนวณ	0.81	0.24
Penalty	ปี	จากการคำนวณข้อมูลของศาลฎีกา	11.34	4.09
Income	บาท	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	49224.99	17408.1
Education	คน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	13 ล้าน	1377052
Poverty	ล้านคน	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	11.64	4.56
Unempl	-	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	2.16	1.078
Alcohol	ล้านลิตร	กรมสรรพสามิต	6010.197	11229.85
PoliceExp/N	ล้านบาท:คน	สำนักงานงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี	0.00056	0.00022
CourtExp/N	ล้านบาท: คน	สำนักงานงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี	0.00011	0.000078

ที่มา: จากการศึกษา

¹¹ ใช้ทดแทนข้อมูลพฤติกรรมการบริโภคสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน
เนื่องจากข้อมูลดังกล่าว สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการสำรวจไว้ แต่มีไม่ครบทุกปีที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะของตัวแปรและสมมติฐานในการศึกษา

1. ตัวแปรตาม (Dependent variables)

ตัวแปรตามในแบบจำลอง ได้แก่ จำนวนการข่มขืนที่มีการแจ้งความต่อตำรวจ (QP(r)) จำนวนการข่มขืนที่ตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้ (QP(a)) และจำนวนการข่มขืนที่มีการฟ้องร้องต่อศาลชั้นต้น (QC)

2. ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variables)

1.1 โอกาสหรือความน่าจะเป็นในการจับกุมผู้กระทำผิด (Prob1) เป็นต้นทุนในการกระทำผิด ดังนั้นหากความน่าจะเป็นในการจับกุมสูง อาจส่งผลให้อาชญากรรมข่มขืนลดลง

1.2 ความน่าจะเป็นในการฟ้องคดี (Prob2) น่าจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนการฟ้องคดีต่อศาล กล่าวคือ หากโอกาสหรือความน่าจะเป็นในการแจ้งความแล้วฟ้องคดีมาก จะทำให้จำนวนการฟ้องคดีมีมากขึ้น

1.3 ระดับของโทษ (Penalty) หรืออัตราโทษโดยเฉลี่ยที่ผู้กระทำผิดฐานข่มขืนต้องจำคุก เนื่องจากหากบุคคลในสังคมคาดหวังว่าโทษที่จะได้รับจากการกระทำความผิดฐานข่มขืนมีมาก อาจทำให้เกรงกลัวต่อการต้องโทษและเลือกที่จะไม่ก่ออาชญากรรม เพราะความรุนแรงของโทษถือเป็นต้นทุนของการก่ออาชญากรรม

1.4 ระดับรายได้ (Income) เนื่องจากบุคคลในสังคมมีรายได้มากอาจเลือกที่จะก่ออาชญากรรมข่มขืนน้อยลง เพราะผู้มีรายได้มากมีต้นทุนในการก่ออาชญากรรมเท่ากับรายได้ที่บุคคลนั้นพึงได้รับจากการประกอบกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย และต้องสูญเสียไปหากบุคคลนั้นถูกจับกุมและถูกลงโทษ รายได้ที่สูงถือเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสในการกระทำผิด (expected opportunity cost) บุคคลจึงประกอบอาชญากรรมลดลง หรืออีกแง่มุมหนึ่ง บุคคลที่มีรายได้มากอาจมีทางเลือกที่ดีกว่า เช่น สามารถซื้อบริการทางเพศ

1.5 ระดับการศึกษา (Education) การศึกษาน่าจะมีความสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรมการข่มขืนกระทำชำเรา กล่าวคือ การศึกษามีส่วนในการพัฒนาสภาพจิตใจของคน

จากการศึกษาผลกระทบของการศึกษาต่อสุขภาพทางจิต ของ Chevalier และ Feinstein (2006) พบว่า ระดับการศึกษาที่ดีสามารถยกระดับสุขภาพจิตใจให้ดีขึ้นด้วย ดังนั้นย่อมเชื่อได้ว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงอาจจะมีที่ยืนยิ่งซึ้งใจในการกระทำผิดได้มาก และการศึกษาอาจทำให้รายได้ของบุคคลสูงขึ้น เท่ากับว่าค่าเสียโอกาสจากการทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมีมาก ทำให้บุคคลเลือกที่จะใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ถูกกฎหมายมากกว่า

1.6 ความยากจน (Poverty) เหตุผลเดียวกับตัวแปรรายได้ หากสังคมประสบกับปัญหาความยากจนเพิ่มขึ้น บุคคลในสังคมรายได้ลดลง ส่งผลให้ผลได้รวมจากการก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้น จึงเข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมากขึ้น เพราะรายได้ถือเป็นต้นทุนของการกระทำผิด หรืออาจเป็นเพราะความยากจนจึงเกิดความเครียดและสิ้นหวังจึงเลือกที่จะกระทำผิด

1.7 อัตราการว่างงาน (Unempl) หากสังคมมีการว่างงานเพิ่มมากขึ้น บุคคลมีรายได้ลดลง ส่งผลให้ผลได้รวมจากการก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้น บุคคลในสังคมใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมากขึ้น หรืออาจเป็นเพราะภาวะการว่างงานทำให้สังคมเกิดความเครียดก็เป็นได้เช่นกัน ความสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะเดียวกับรายได้และความยากจน

1.8 การบริโภคสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcohol) ใช้เป็นตัวแปรต้นในสมการการเกิดอาชญากรรมข่มขืนที่ความปรารถนาต่อตำรวจเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่น่าจะส่งผลต่อจำนวนการกระทำผิดที่มีการจับกุมและที่มีการฟ้องคดีต่อศาล

พิจารณาความสัมพันธ์ของแอลกอฮอล์ต่อการเกิดอาชญากรรมข่มขืน จากการสำรวจของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า เยาวชนไทยอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ดื่มสุราและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 30.7 และเมื่อดื่มเครื่องดื่มดังกล่าวจะทำให้ผู้ดื่มขาดสติในการยับยั้งชั่งใจ จนนำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดในคดีอาญาต่างๆ ทั้งการทะเลาะวิวาท ขิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ข่มขืน หรือฆ่าผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับการกล่าวอ้างของนักโทษคดีอาญาต่างๆ ที่มีพฤติกรรมกระทำผิดอันเนื่องจากการดื่มสุรา

นอกจากนี้ยังมีจากการศึกษาของมูลนิธิเพื่อนหญิง เรื่องผลกระทบของสุราในฐานะปัจจัยร่วมการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว พบว่า ร้อยละ 70 - 80 ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี โดยการทุบตี ทำร้าย ข่มขืนกระทำชำเราบุคคลในครอบครัวและผู้อื่น ดังนั้นพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราจึงน่าจะ

ส่งผลกระทบต่อการข่มขืน เพราะทำให้บุคคลขาดสติยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถครองสติอยู่ได้ จึงมีความเสี่ยงในการกระทำผิดมากขึ้น

1.9 รายจ่ายเพื่อการรักษาความสงบภายในของหน่วยงานตำรวจและศาลต่อประชากร (Police Exp/N, Court Exp/N) หากเพิ่มรายจ่ายเพื่อเป็นการป้องกันสังคมจากการเกิดอาชญากรรมมากขึ้น สังคมมีมาตรการในการป้องกันอาชญากรรมสูง เท่ากับเป็นการเพิ่มโอกาสในการจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษ เป็นการเพิ่มต้นทุนในการกระทำผิด ความน่าจะเป็นในการกระทำผิดจึงน้อยลง สำหรับรายจ่ายเพื่อการรักษาความสงบภายในนี้จะใช้เป็นตัวแปรต้นในแบบจำลองที่ต่างกัน ได้แก่ รายจ่ายเพื่อการรักษาความสงบภายในของหน่วยงานตำรวจต่อประชากร ใช้เป็นตัวแปรต้นในแบบจำลองการข่มขืนที่ความปรากฏแก่ตำรวจ ส่วนรายจ่ายเพื่อการรักษาความสงบภายในของหน่วยงานศาลต่อประชากร ใช้เป็นตัวแปรต้นในแบบจำลองการข่มขืนที่มีการฟ้องร้องต่อศาลชั้นต้น เพราะรายจ่ายเพื่อบรรลุมิติวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานจากหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน น่าจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นๆ โดยตรงและชัดเจนมากกว่า

ตารางที่ 4.5

สรุปสมมติฐานความสัมพันธ์ของตัวแปร

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	การคาดการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อิสระและตัวแปรตาม
ความน่าจะเป็นในการจับกุม (Prob1)	-
ความน่าจะเป็นในการฟ้อง (Prob2)	+
ระดับของโทษ (Penalty)	-
ระดับรายได้ (Income)	ไม่มีความสัมพันธ์ชัดเจน
ระดับการศึกษา (Education)	-
ความยากจน (Poverty)	ไม่มีความสัมพันธ์ชัดเจน
อัตราการว่างงาน (Unempl)	
แอลกอฮอล์ (Alcohol)	+
รายจ่ายเพื่อป้องกันอาชญากรรม (Exp)	-

ที่มา: จากการศึกษา

วิธีการประมวลผลแบบจำลอง

เมื่อสร้างแบบจำลองและกำหนดตัวแปรต่างๆ เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระที่ได้กำหนดขึ้นมานั้นจะมีผลกระทบต่อตัวแปรตามหรือจำนวนอาชญากรรมหรือไม่ และมีผลกระทบอย่างมีนัยมากน้อยเพียงใด ก็พบว่ารูปแบบของแบบจำลองในสมการที่ (4.17), (4.18) และ (4.19) นั้น มีความสัมพันธ์กันโดยพฤติกรรม ดังคำอธิบายได้ภาพที่ 4.5 และภาพที่ 4.6 เป็นรูปแบบสมการที่ดูเหมือนจะไม่มีความสัมพันธ์กัน (System Seemingly Unrelated Equation) แต่แท้จริงแล้วมีความสัมพันธ์กันระหว่างสมการ ซึ่งเป็นรูปแบบพิเศษของระบบสมการที่มีลักษณะพฤติกรรมของตัวแปรตาม (endogenous variable) มีความสัมพันธ์กันในทางทฤษฎี ยกตัวอย่างโครงสร้างสมการรูปแบบทั่วไปที่มีลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าว สมมติให้มีแบบจำลองอุปทานการก่ออาชญากรรมดังสมการที่ (4.20) (4.21) และ (4.22)

$$y_1 = x_1\beta_1 + \varepsilon_1 \quad (4.20)$$

$$y_2 = x_2\beta_2 + \varepsilon_2 \quad (4.21)$$

$$y_3 = x_3\beta_3 + \varepsilon_3 \quad (4.22)$$

โดยที่	y_1	คือ จำนวนอาชญากรรมที่มีการฟ้องศาล
	y_2	คือ จำนวนอาชญากรรมที่มีการจับกุมผู้กระทำผิด
	y_3	คือ จำนวนอาชญากรรมที่ความปรากฏแก่ตำรวจ
	x_1, x_2, x_3	คือ ตัวแปรอิสระที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของระบบสมการ (โดยที่ในแต่ละสมการไม่จำเป็นต้องมีตัวแปรอิสระเหมือนกันทุกประการ)

y_1 เป็นตัวแปรตาม (ปลายทาง) และมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ โดยได้รับอิทธิพลจาก y_2, y_3 กลุ่มสมการที่ 4.20 - 4.22 เป็นกลุ่มสมการซึ่งในแต่ละสมการนั้นมีความสัมพันธ์กันโดยตรงและทางอ้อม กล่าวคือ หากจำนวนการกระทำผิดที่ความปรากฏแก่ตำรวจมีมาก ก็น่าจะส่งผลให้จับกุมตัวผู้กระทำผิดได้มาก และเมื่อจำนวนการแจ้งความและจำนวนการจับกุมมีมาก จะส่งผลให้จำนวนการกระทำผิดที่มีการฟ้องร้องแก่ศาลมีมากขึ้น ในระบบสมการนี้มีตัวแปรอิสระบางตัวเป็นตัวเดียวกัน และส่งผลกระทบในทางอ้อมต่อตัวแปรตามระหว่างสมการ ทำให้ปัญหาค่าความคลาดเคลื่อน (error terms) $\varepsilon_1, \varepsilon_2, \varepsilon_3$ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นจึงใช้วิธีการ Seemingly Unrelated Regression (SUR) ซึ่ง Zellner (1962) เป็นผู้นำเสนอ

เพื่อประมวลผลสมการแบบพร้อมกันทั้งระบบ โดยวิธีการนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาคอมสัมพันธ์กันของตัวก่อนได้ จึงเป็นวิธีที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบสมการ

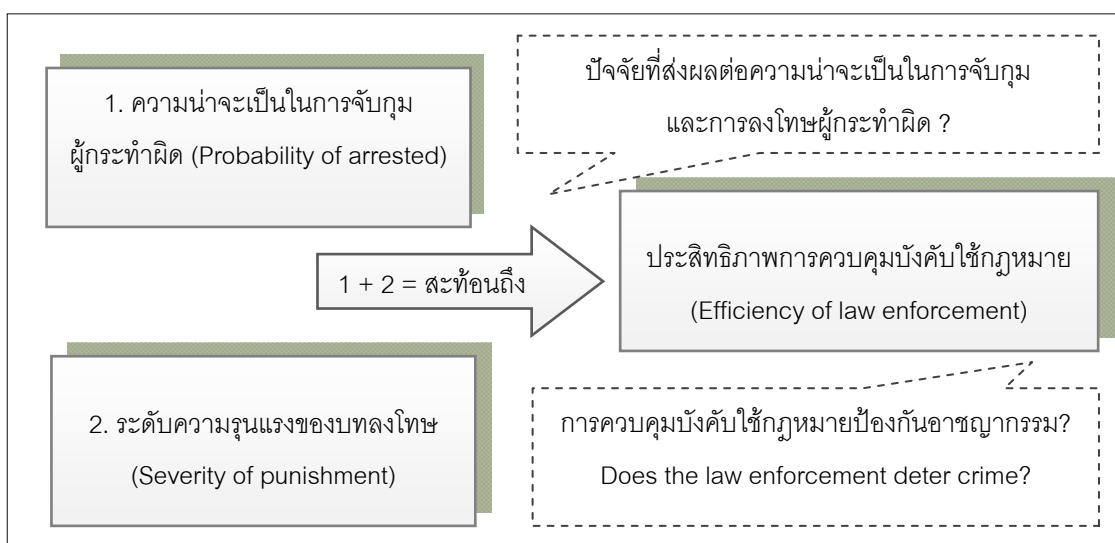
นอกจากการใช้วิธีการ Seemingly Unrelated Regression (SUR) แล้ว การศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการกำลังสองน้อยที่สุด Ordinary Least Squared (OLS) ร่วมด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพการประมวลผลแบบแยกกันแต่ละสมการ อันอาจเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์แบบจำลองให้ครอบคลุมมากขึ้น

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการควบคุมบังคับใช้กฎหมาย (The Efficiency of Law Enforcement)

นอกจากสาระสำคัญในการหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอาชญากรรมขึ้นแล้ว ยังได้ให้ความสนใจการพิจารณาค่าความน่าจะเป็นที่ผู้กระทำผิดถูกจับกุม และระดับความรุนแรงของบทลงโทษ ซึ่งตัวแปรดังกล่าวนี้มีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือส่งผ่านกระบวนการยุติธรรม ในการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันอาชญากรรม การทำงานของตัวแปรดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย พิจารณาคอมสัมพันธ์ตามภาพที่ 4.7

ภาพที่ 4.8

คอมสัมพันธ์ของความน่าจะเป็นในการจับกุม บทลงโทษ และประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

ที่มา: ผู้ศึกษา

ความน่าจะเป็นในการจับกุมผู้กระทำความผิดและบทลงโทษ มีความสัมพันธ์กับการควบคุมและป้องกันอาชญากรรม เพราะตามทฤษฎีแล้วทั้งสองสิ่งคือต้นทุนในการกระทำความผิด ในการศึกษาครั้งนี้ จึงให้ความสำคัญกับการพิจารณาว่าความน่าจะเป็น โดยมีหลักการมีดังนี้ ค่าความน่าจะเป็นมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 แสดงถึงโอกาสของการเกิดเหตุการณ์หนึ่งๆ ถ้าความน่าจะเป็นของเหตุการณ์มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าเหตุการณ์นั้นๆ มีโอกาสจะเกิดขึ้นมาก แต่ถ้าความน่าจะเป็นมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าเหตุการณ์นั้นๆ มีโอกาสจะเกิดขึ้นน้อย ถ้ากำหนดให้ E_i คือ เหตุการณ์ลำดับที่ i โดยที่ $i = 1, 2, 3, \dots, n$ ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ E_i จะอยู่ระหว่าง $0 \leq P(E_i) \leq 1$ การคำนวณค่าความน่าจะเป็นในการจับกุมผู้กระทำความผิด จะใช้วิธีการตามแนวคิดแบบคลาสสิก (classic) โดยกำหนดให้เหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ในชุดของผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ทั้งหมดมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นเท่าๆ กัน คือ (จับได้, จับไม่ได้) (ฟ้อง, ไม่ฟ้อง) ค่าความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ภายใต้แนวคิดนี้หาได้จาก

$$P(E_i) = \frac{\text{จำนวนครั้งที่เหตุการณ์ } i \text{ เกิดขึ้น}}{\text{จำนวนผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ทั้งหมด}}$$

$$\text{ความน่าจะเป็นในการจับกุม} = \frac{\text{จำนวนผู้กระทำความผิดที่ถูกตำรวจจับกุม}}{\text{จำนวนการกระทำความผิดทั้งหมดที่มีการแจ้งความ}}$$

$$\text{ความน่าจะเป็นในการฟ้อง} = \frac{\text{จำนวนการกระทำความผิดที่มีการฟ้องร้องคดีต่อศาล}}{\text{จำนวนการกระทำความผิดทั้งหมดที่มีการแจ้งความ}}$$

เมื่อได้ค่าความน่าจะเป็นแล้วอีกตัวแปรหนึ่งที่ทำางานร่วมกันในการส่งผ่านกระบวนการป้องกันอาชญากรรมดังที่อธิบายข้างต้น นั่นก็คือ อัตราการลงโทษที่คาดหวัง

อัตราโทษที่คาดหวัง หามาจากระดับความรุนแรงของโทษโดยเฉลี่ย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) ของระยะเวลาที่ผู้ต้องขังขอหาข่มขืนกระทำชำเราต้องจำคุกในแต่ละปี ซึ่งได้จากการอ่านคำพิพากษาฎีกาคดีข่มขืนกระทำชำเรา ในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2550¹²

¹² ดูรายละเอียดคำพิพากษาฎีกา ในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2550 ได้ในภาคผนวก ง.

เมื่อทำการคำนวณค่าความน่าจะเป็นและระดับความรุนแรงในบทลงโทษแล้ว จะนำตัวแปรทั้งสองมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ว่าแนวโน้มความน่าจะเป็นในการจับกุมผู้กระทำผิดมีระดับที่มากหรือน้อยอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อความน่าจะเป็นดังกล่าว รวมทั้งอัตราโทษเฉลี่ยที่หามาได้มีรูปแบบและแนวโน้มเช่นไร สามารถแสดงออกถึงความสามารถในการป้องกันการกระทำผิดได้หรือไม่ โดยการศึกษาส่วนนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากผลการศึกษาเชิงประจักษ์ ที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนการข่มขืน ประกอบกับการรวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ ตลอดจนถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่ทำงานในกระบวนการยุติธรรม จากผู้เป็นเหยื่อและผู้ต้องขังข้อหาข่มขืนกระทำชำเรา ในการพรรณนาถึงสภาพการณ์และปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อความน่าจะเป็นในการจับกุมผู้กระทำผิดและบทลงโทษ

การประเมินผลกระทบทางสังคมหรือความเสียหายจากอาชญากรรม ทางเพศกรณีข่มขืนกระทำชำเรา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

กรณีการศึกษาผลกระทบหรือความเสียหายจากการก่ออาชญากรรมและวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพผ่านการถ่ายทอดประสบการณ์จากบุคคลผู้เป็นเหยื่อและผู้ต้องขังข้อหาข่มขืนกระทำชำเรา สาเหตุที่นำวิธีการนี้มาใช้ เนื่องจากเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการศึกษาข้อเท็จจริงจากบุคคลผู้มีประสบการณ์ตรง และเนื่องจากการที่อาชญากรรมข่มขืนมักประสบปัญหาเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีการรายงานเป็นจำนวนมาก เกิดข้อจำกัดและความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เพราะฉะนั้น การศึกษาด้วยวิธีการนี้จะเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว

ประเด็นหลักของการสัมภาษณ์ได้แก่ สภาพปัญหาและภูมิหลังของบุคคลผู้เป็นเหยื่อและผู้ต้องขัง ผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมข่มขืน และประเด็นสุดท้ายเกี่ยวกับการดำเนินคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยมีแบบคำถามตามรายละเอียดในภาคผนวก ข¹³ การขอสัมภาษณ์เชิงลึกกรณีศึกษาี้ ได้รับการติดต่อผ่านหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) โรงพยาบาลขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มูลนิธิเพื่อนหญิง และเรือนจำกลางจังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นตัวกลางในการประสานกับกรณีศึกษาจำนวนทั้งหมด 25 ราย

¹³ ดูรายละเอียดประเด็นการสัมภาษณ์เหยื่อผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเราและผู้ต้องขังข้อหาข่มขืนกระทำชำเรา ในภาคผนวก ข.